

Nokian kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma

3.3.2022

Työn sisältö

Tiivistelmä.....	3
Johdanto.....	4
Kävelyn ja pyöräilyn nykytila.....	9
Visio ja tavoitteet	16
Kävelyalueet	12
Pyöräliikenteen tavoiteverkko.....	33
Toimenpideohjelma.....	39

Liitteet

Liite 1 Nykytilan analyysi

Liite 2 Asukaskyselyn tulokset

Tiivistelmä

Hankeen tavoitteena oli tehdä kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma Nokian kaupungille. Työssä selvitettiin kävelyn ja pyöräilyn nykytila ja esitettiin suunnitelma, jolla pyritään lisäämään kävelyn- ja pyöräilyn osuutta liikkumisessa valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti.

Työssä laadittiin toimintamalleja kävelyn ja pyöräilyn edistämistyöhön sekä ehdotuksia ja toimenpiteitä liikkumisen ohjauksen resursointiin Nokialla. Suunnitelmassa laadittiin myös seurantasuunnitelma tehtäville toimenpiteille.

Toimenpiteitä esitettiin nykyiseen infrastruktuuriin, olosuhteisiin, markkinointiin sekä toimenpiteiden seurantaan, jotta kävelystä ja pyöräilystä tulisi houkuttelevampi liikkumismuoto. Suunnitelma tukee myös Nokian kaupungin HINKU-tavoitteita. Esitetyt toimenpiteet ja hankkeet aikataulutettiin sovitettiin ne talousarvioraamiin.

Nokian kaupungissa toimii tällä hetkellä viisaan liikkumisen työryhmä, jonka jäseninä eri hallintoyksiköistä (varhaiskasvatus, sivistys, joukkoliikenne, infrapalvelut ja liikunta). Lisäksi työryhmässä on edustajia nuorisovaltuustosta, vanhusneuvostosta, vammaisneuvostosta, poliisista. Työryhmän nähdään soveltuvan hyvin kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen kaupungissa. Suunnitelmassa esitetään ko. ryhmän kokoonpanoa täydennettäväksi edelleen kaavoituksen, viestinnän sekä elinkeinopalvelujen osalta. Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen osalta työryhmän tehtävänä on seurata toimenpideohjelman toteutumista, koordinoita viestintää ja edistää hankkeiden käynnistymistä eri rahoituskanavia hyödyntäen.

Nokian kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman laatiminen käynnistyi elokuussa 2021. Hankkeen ohjausryhmään ovat kuuluneet:

Jaana Suittio, Nokian kaupunki
Juha Paattakainen, Nokian kaupunki
Milla Valkonen, Nokian kaupunki
Mika Lehtinen, Nokian kaupunki
Johanna Fingerroos, Nokian kaupunki
Joonas Äärilä, Nokian nuorisovaltuusto
Eero Lämsä, Nokian vanhusneuvosto
Virpi Ansio, Traficom

Ohjausryhmä kokoontui neljä kertaa. Kokoukset pidettiin etäkokouksina. Työn aikana järjestettiin myös päättäjille infotilaisuus lokakuussa sekä laajennetulle ohjausryhmälle toimenpidetyöpaja joulukuun alussa.

Työn laatimisesta vastasi Ramboll Finland Oy, jossa projektipäällikkönä toimi Lauri Vesanen. Työryhmässä olivat mukana lisäksi Leena Manelius, Johanna Tiilikainen, Matti Pönkänen, Tuulikki Peltomaa ja Tapio Kinnunen.

A wide-angle photograph of a winter landscape. In the foreground, a river is mostly frozen, with a narrow channel of open water on the left. The banks are covered in snow and lined with bare, snow-laden trees. In the middle ground, a concrete bridge with multiple arches spans the river. Above the bridge, power lines and poles are visible. The background is a dense forest of tall, thin trees, all covered in snow. The sky is a pale, overcast grey. A semi-transparent white banner is overlaid across the middle of the image, containing the word 'Johdanto' in a bold, dark blue font.

Johdanto

Kävely ja pyöräliikenne – omat kulkutapansa

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisen kannalta on keskeistä tunnistaa kulkutapojen yhtäläisyydet ja erot.

Ominaista **kävelylle**

- Ihmiselle luonnollisin nopeus
- Kävely on osa lähes kaikkia matkoja
- Matkat yleensä hyvin lyhyitä
- Reitin valinta ja suunnanmuutokset voivat olla hyvinkin spontaaneja ja vaikeasti ennakoitavia
- Myös oleskelua, viipyilyä ja paikallaan olemista
- Hyötty viihtyisästä ja turvallisesta ympäristöstä
- Kaipaa turvattuja tienylityksiä (suojatiet) ja esteettä ratkaisuja
- Kävely on yksi jalankulun muoto → kävely rinnastuu mm. pyörätuolilla, rollaattorin kanssa ja potkulaudalla kulkemiseen

Ominaista **pyöräliikenteelle**

- Moninkertaisesti kävelyä nopeampaa
- Tarve pyörän pysäköinnille
- Matkat voivat olla melko pitkiä
- Suoraviivainen liike → kulkeminen tyypillisesti paikasta A paikkaan B
- Hyötty tasaisuudesta ja suorista reiteistä → pysähtymistä ja jyrkkiä käännöksiä ei suositeta
- Lainsäädännössä pyörä on ajoneuvo → rinnastuu enemmän autoon kuin kävelijään. Mahdollisuus kuitenkin spontaaniuteen.
- Rinnasteisia ovat mm. potkupyörät, sähköavusteiset polkupyörät ja sähköpotkulaudat
- Usein väistämisvelvollinen tien ylityskohdissa

Kävely ja pyöräily ovat omat erilliset kulkutapansa. Kävelyn tai pyöräilyn edistämisen tulee perustua kyseisen kulkutavan omiin tarpeisiin ja lähtökohtiin.

Kulkumuodoille on yhteistä niiden käytöstä aiheutuvat positiiviset vaikutukset.

Onnettomuuskustannukset

Vuosina 2016-2020 Nokialla on kuollut yksi jalankulkija ja loukkaantunut 15 jalankulkijaa sekä 25 pyöräilijää poliisin tietoon tulleiden onnettomuuksien perusteella. Käytännössä onnettomuuksia tapahtuu huomattavasti tilastoitua enemmän, sillä esimerkiksi polkupyöräonnettomuuksista vain murto-osa tulee poliisin tietoon. Jalankulkijoille ja pyöräilijöille tapahtuvat onnettomuudet johtavat usein loukkaantumiseen. Liukastumiset (joita ei tilastoida onnettomuuksiksi) erityisesti ikäihmisillä saattavat johtaa leikkauksiin ja pitkiin sairaalahoitojaksoihin.

Nokialla on kaikkiaan tapahtunut vuosina 2016-2020 yhteensä 6 liikennekuolemaa ja 159 loukkaantumista. Kuolemaan johtaneista onnettomuuksista yksi tapahtui kunnan katuverkolla ja loput maantiellä. Loukkaantumisista 58 % tapahtui katuverkolla.

Nokialla tapahtuneiden poliisin tietoon tulleiden loukkaantumisten ja kuolemien rahallinen yhteiskuntataloudellinen kustannus on vuodessa noin **10 miljoonaa euroa. Nokian kaupungin osuus tästä on noin 1,8 miljoonaa euroa***.

Taulukko. Viimeisen viiden vuoden aikana onnettomuuksista aiheutuneet yhteiskuntataloudelliset kustannukset Nokialla (kaikki onnettomuudet).

	2016	2017	2018	2019	2020	Yhteensä
Kuolleet	1	1	0	0	4	6
Lievät loukkaantumiset	38	34	30	23	23	148
Vakavasti loukkaantuneet	3	2	1	5	0	11
Kustannus	11,1 M€	9,3 M€	4,5 M€	9,4 M€	14,4 M€	48,7 M€

Onnettomuuksien keskimääräiset kustannukset

- Lievään loukkaantumiseen johtanut onnettomuus keskimäärin 102 800 €
- Vakavaan loukkaantumiseen johtanut onnettomuus keskimäärin 1 401 900 €
- Kuolemaan johtanut onnettomuus keskimäärin 3 019 100 €

Lähteet:

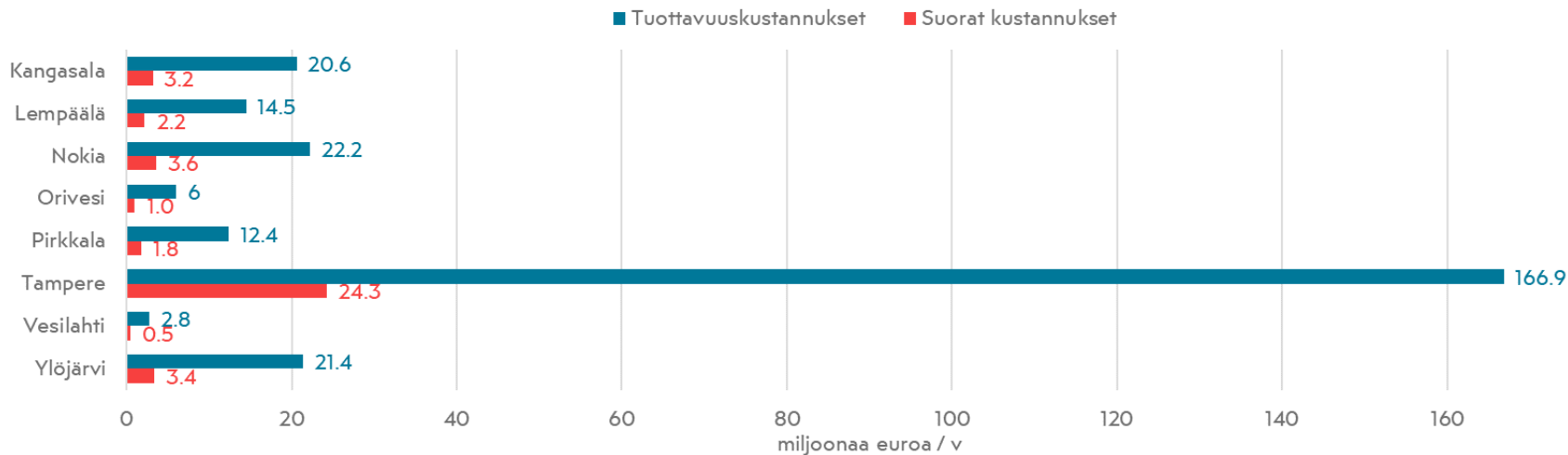
Liikenneonnettomuuskustannusten muodostuminen ja kohdentuminen (Tiehallinnon selvityksiä 50/2006), Tie ja rautatieliikenteen hankearvioinnin yksikköarvot 2018 (Väyläviraston ohjeita 40/2020), Suomen virallinen tilasto (SVT): Tieliikenneonnettomuustilasto

*Kuntien maksettavaksi kohdistuu onnettomuuskustannuksista noin 15–20 % mm. pelastus-, terveys- ja sosiaalitoimen menoina.

Liikkumattomuuden hinta

Nokian asukkaiden liikkumattomuus aiheuttaa vuosittain lähes **26 miljoonan euron** yhteiskuntataloudelliset kustannukset, joista 3,6 miljoonaa euroa on suoria kustannuksia ja 22,2 miljoonaa euroa tuottavuuskustannuksia.

Kuva. Liikkumattomuuden vuotuiset kustannukset Tampereen seudulla (Lähde: Tampereen kaupunkiseudun kävelyn ja pyöräliikenteen kehittämisohjelma KÄPY 2.0)

Valtioneuvoston kanslia (2018) on arvioinut, että liikkumattomuuden vuotuiset kustannukset ja tuottavuuden menetykset ovat Suomessa 3,2–7,5 miljardia euroa.

Suurin osa (80–90 %) kansansairauksien kustannuksista muodostuu työikäisen väestön tuottavuuden joko väliaikaisesta (sairauspoissaolot) tai pysyvästä (työkyvyttömyyseläkkeet ja ennenaikaiset kuolemat) menetyksestä.

Noin 10–20 prosenttia aiheutuu kansansairauksien perus- ja erikoissairaanhoidon kustannuksista sekä lääkityksestä.

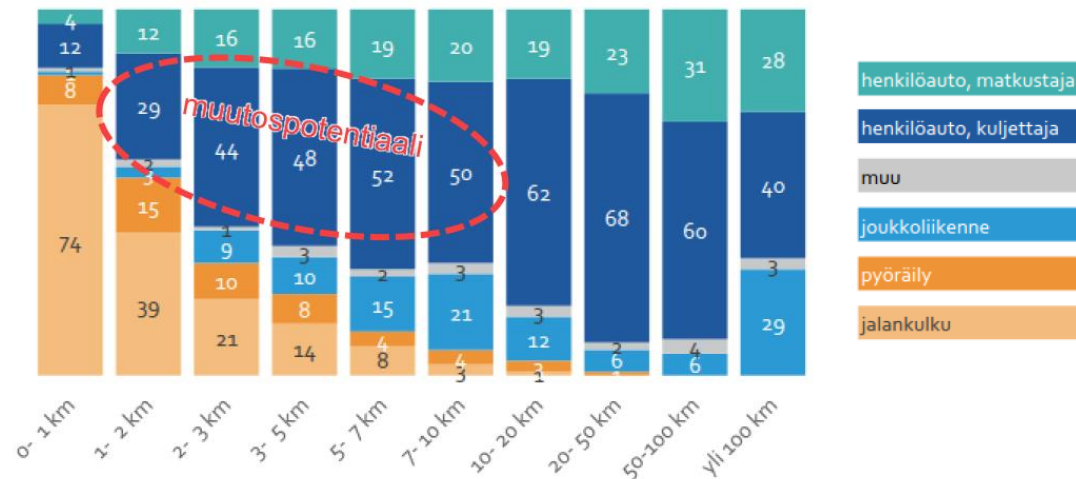

Kestävän liikkumisen potentiaali Nokialla

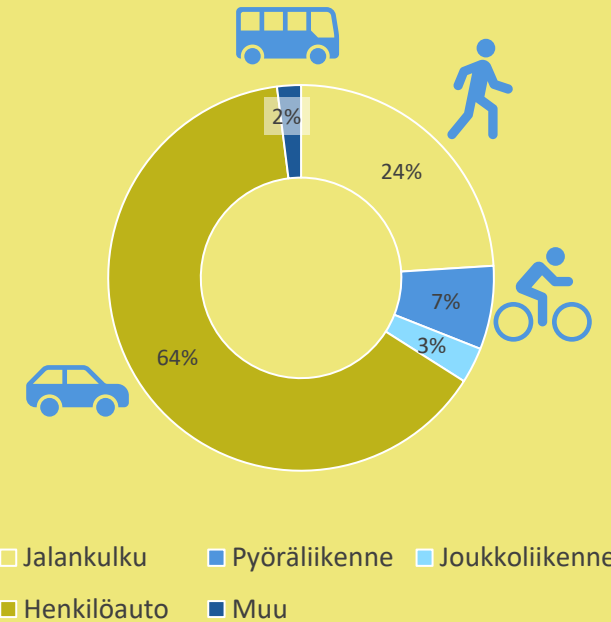
Viimeisimmän vuonna 2016 toteutetun valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen mukaan kestävien kulkutapojen osuus on suurimmillaan lyhyillä matkoilla.

Suurin muutospotentiaali on lyhyissä automatkoissa. Kävelyn kasvupotentiaalia on lyhyemmillä 0-2 kilometriä pitkillä matkoilla. Pyöräliikenteen rooli voi kasvaa nykyisestä jopa 10 kilometriä pitkillä matkoilla sähköpyöröjen yleistymisen vuoksi. Nokialla myös pitkiä automatkoja voi korvautua kestäväillä kulkutavoilla kehittyvän lähijunaliikenteen ansiosta.

Pyöräilyyn sijoitettu euro tulee yhteiskunnalle moninkertaisena takaisin. Valtakunnallisesti on laskettu, että pyöräilyn lisääminen Suomessa 30 % tuottaisi 1,1 miljardin euron arvosta terveyshyötyjä (LVM 2018)

Kuva. Kulkutapaosuudet matkan pituuden mukaan Tampereen seudulla (prosenttia pituusluokan matkoista) (Lähde: HLT 2016 seutujulkaisu).

Kävelyn ja pyöräilyn yhteenlaskettu osuus on viimeisimmän (2016) valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen mukaan on Nokialla 31 %.

Tampereen seudulla tehdyistä jalankulkumatkoista yli puolet on alle kilometrin mittaisia. Pyörällä tehdyistä matkoista yli puolet on kaksi kilometriä pitkiä.

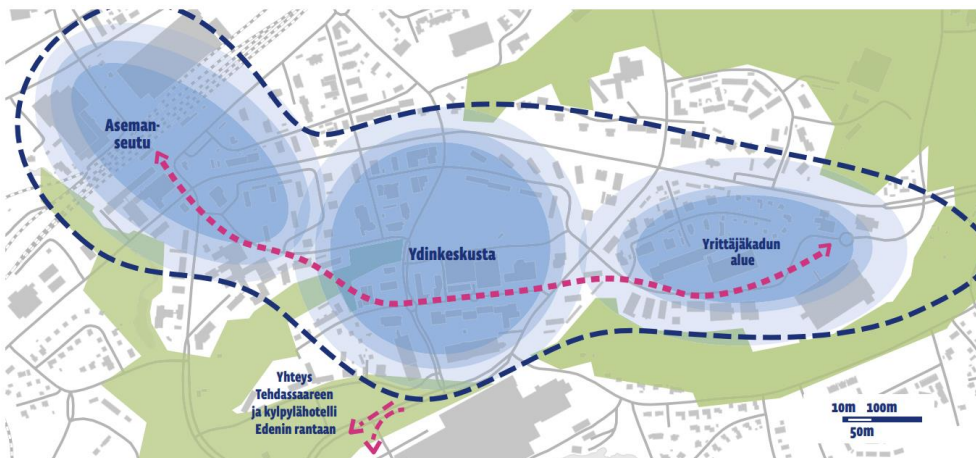
Kävelyn ja pyöräilyn nykytila Nokialla

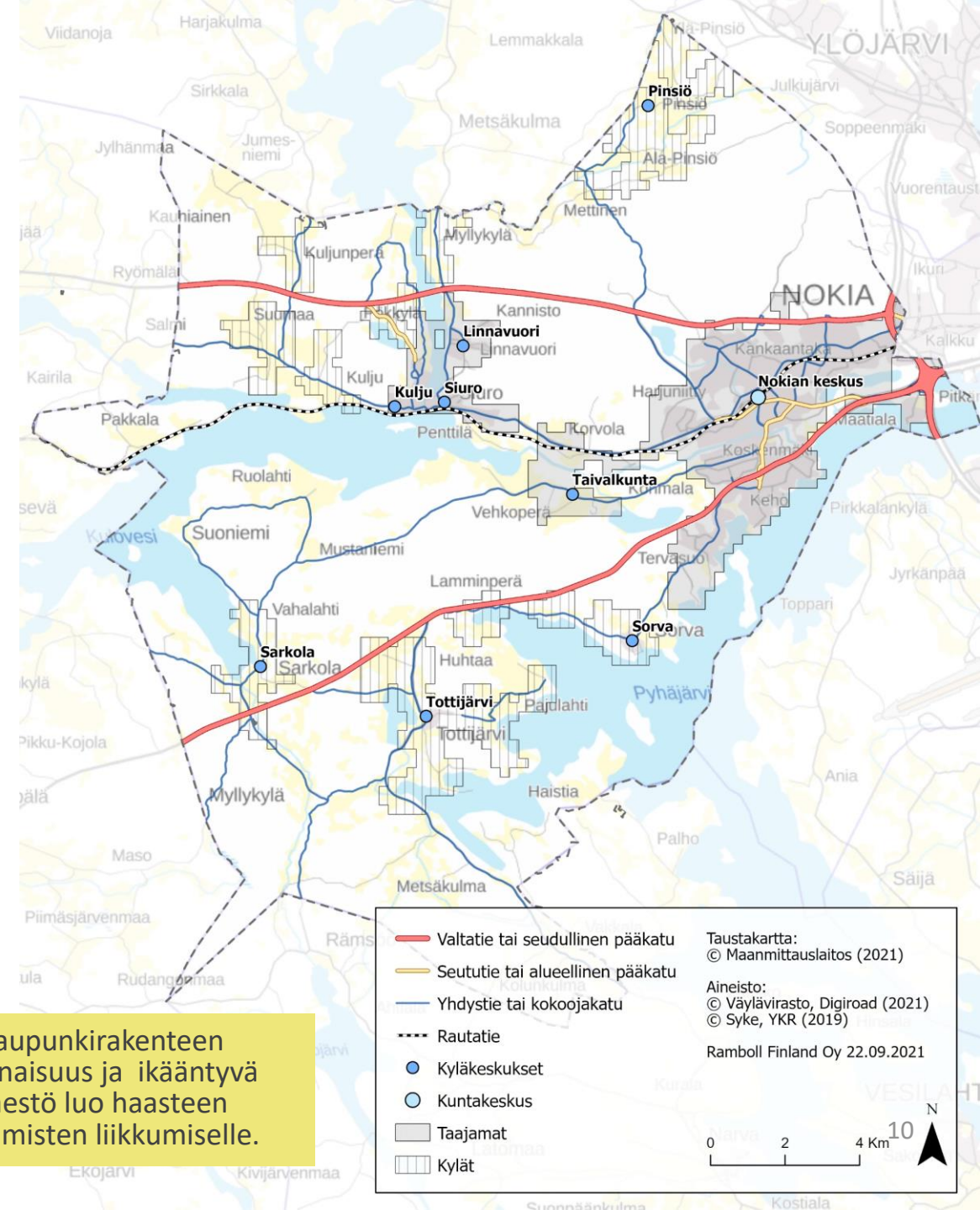
Nokian väestö ja kaupunkirakenne

Vuonna 2020 Nokian asukasluku oli 34 500 asukasta. Keskustassa asuu nykyisin noin 2500 asukasta, keskustavisiossa tavoitteena on kaksinkertaistaa asukasmäärä. Väestöstä 18,4 % on 0–14 –vuotiaita, 15–64 -vuotiaita on 60,8 % ja yli 65–vuotiaita 20,8 %. Nokian pinta-ala on 348 neliökilometriä. Vesistö-pinta-alaa on noin 60 neliökilometriä.

Nokian keskusta koostuu **kolmesta keskuksesta**: asemanseutu, ydinkeskusta ja yrittäjänkadun alue. Nokialla on elinvoimaisia **kylä**: Sarkola, Kulju, Pinsiö, Siuro, Linnavuori, Tottijärvi, Sorva ja Taivalkunta. Nokialta Tampereelle pendelöi päivittäin 5800 ja Tampereelta Nokialle 2600 henkilöä (2018).

Lähteet: Nokian kaupunki, tilastotietoa, Tampereen kaupunkiseutu 2018, Tilastokeskus

Kaupunkirakenteen hajanaisuus ja ikääntyvä väestö luo haasteen ikäihmisten liikkumiselle.

Asukaskysely

Osana kehittämisohjelman laatimista toteutettiin asukaskysely, jossa sähköisessä muodossa kysyttiin ihmisten liikkumistottumuksista, asenteista ja kehittämistarpeista. Kysely sisälsi myös karttapalauteosion.

85 % vastanneista pyöräilee jonkin verran tai paljon kesäaikana.

Ympäri vuoden pyöräilee noin puolet vastaajista.

n. 90 % ilmoitti liikkuvansa jalan Nokialla.

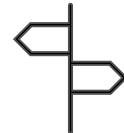
Kyselystä saatiin paljon koululaisvastauksia

Kyselyyn vastasi yhteensä **581** henkilöä

Suurin osa vastaajista oli **12-14 vuotiaita**.
36 % oli yli 18-vuotiaita.

86 % vastaajista asuu Nokialla

Kartalle kohdistettuja vastauksia **3807**

Kysely oli auki 7-20.9.2021

Näkemys nykytilasta KÄVELY

Asukaskyselyn perusteella saatiin vastaajien näkemyksiä kävelyn olosuhteiden nykytilasta.

Kyselyyn vastanneista 64 % oli erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä kävelyn olosuhteisiin Nokialla.

Kysyttäessä ”Mikä saisi sinut kävelemään nykyistä enemmän?” (n=447), vastaajat mainitsivat seuraavia asioita:

1. **Lyhyemmät etäisyydet kohteisiin 33 %**
2. **Viihtyisämmät kävelyreitit 30 %**
3. **Turvallisemmat kävelyreitit 30 %**
4. **Reittien parempi kunto tai talvikunnossapito 26 %**
5. **Sujuvammat kävelyreitit 23 %**

Liikenneturvallisuus ja ympärivuotinen kunnossapito olivat suurimmat kävelyn kehittämistarpeet

Kuinka tyytyväinen olet kävelyn olosuhteisiin Nokialla? Yleisarvio kävelyn olosuhteille (n=398)

Erittäin tyytyväinen

16 %

Tyytyväinen

48 %

Ei tyytyväinen eikä tyytymätön

26 %

Tyytymätön

8 %

Erittäin tyytymätön

2 %

Tyytyväisyysmittarin* keskiarvo 3,6

*5=erittäin tyytyväinen
1=erittäin tyytymätön

KEHITTÄMISKOHTEET

TOP 5

(n=234)

1. Talvikunnossapidon tehostaminen 41 %
2. Liikenneturvallisuuden parantaminen 40 %
3. Turvallisuuden tunteen parantaminen 39 %
4. Reittien kunnon parantaminen 38 %
5. Viihtyisyyden ja houkuttelevuuden kehittäminen 28 %

Näkemys nykytilasta

PYÖRÄILY

Asukaskyselyn perusteella saatiin tietoa vastaajien näkemyksiä pyöräliikenteen olosuhteiden nykytilasta.

Kyselyyn vastanneista 60 % oli erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä pyöräilyn olosuhteisiin Nokialla.

Kysyttäessä ”Mikä saisi sinut pyöräilemään nykyistä enemmän?” (n=399), vastaajat mainitsivat seuraavia asioita:

1. **Turvallisemmat pyöräilyreitit 38 %**
2. **Sujuvammat pyöräilyreitit 38 %**
3. **Parempi talvikunnossapito 33 %**
4. **Kävelijöiden ja pyöräilijöiden erottaminen toisistaan 27 %**
5. **Jokin muu asia 16 %**

Turvallisuus, sujuvuus ja ympärivuotinen kunnossapito olivat suurimmat pyöräilyn kehittämistarpeet

Kuinka tyytyväinen olet pyöräilyolosuhteisiin Nokialla? Yleisarvio pyöräilyn olosuhteille (n=535)

Erittäin tyytyväinen

11 %

Tyytyväinen

49 %

Ei tyytyväinen eikä tyytymätön

24 %

Tyytymätön

14 %

Erittäin tyytymätön

3 %

Tyytyväisyysmittarin* keskiarvo 3,5

**5=erittäin tyytyväinen*

1=erittäin tyytymätön

KEHITTÄMISKOHTEET

TOP 5

(n=483)

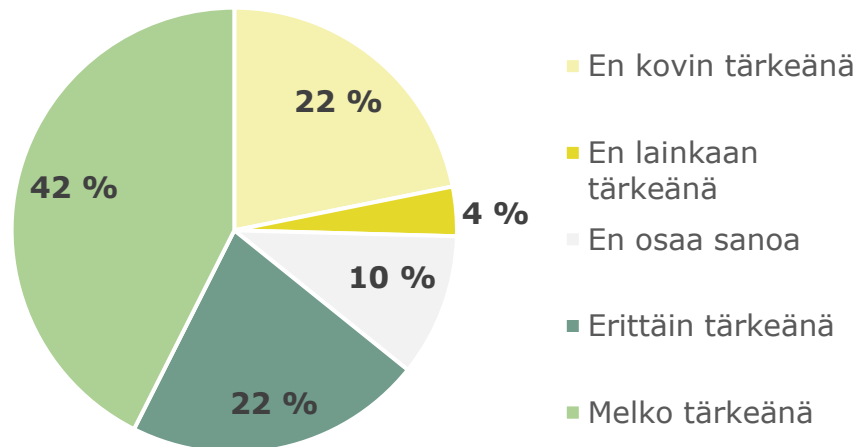
1. Pyöräreittien kunnon parantaminen 53 %
2. Talvikunnossapidon tehostaminen 40 %
3. Liikkumisen sujuvuus ja jouhevuus pyörällä 35 %
4. Reittien jatkuvuuden parantaminen 30 %
5. Pyöräreittien viihtyisyys ja houkuttelevuus 27 %

Pyörämatkailu

64 % kyselyyn vastanneista piti Nokian kehittämistä pyörämatkailukohteena melko tärkeänä tai erittäin tärkeänä.

Kuinka tärkeänä pidät Nokian kehittämistä pyörämatkailukohteena?

NOSTOJA KEHITTÄMISKOHTEISTA

1. **Keskustan kohteiden kehittäminen** (Nokianvirran rannat, Tehdassaari, ravintolat, River Golf, Edenin alue, Keisari Terassi, Linnavuori)
2. **Maastopyöräreitit ja niiden esiin tuonti**
3. **Pyhäjärvenkierros, kotiseutureitit/kyläkohteet**
4. **Luontokohteet ja maisemareitit** (Porrasjärvi, Kivitasku, järvenranta-alueet, Siuro, Kalkun vesiputous)
5. **Oma rengasreitti Nokialle.**

Luonnonläheiset vapaa-ajan pyöräreitit ovat hyödyntämättä jäänyt mahdollisuus myös vierailijoille

A wide-angle photograph of a winter scene. In the foreground, a calm river reflects the sky and the surrounding landscape. A small wooden pier or dock extends into the water. The middle ground is filled with snow-covered evergreen and deciduous trees. In the background, a large industrial facility with several tall smokestacks and buildings is visible, partially obscured by the trees. The sky is overcast and grey.

Visio ja tavoitteet

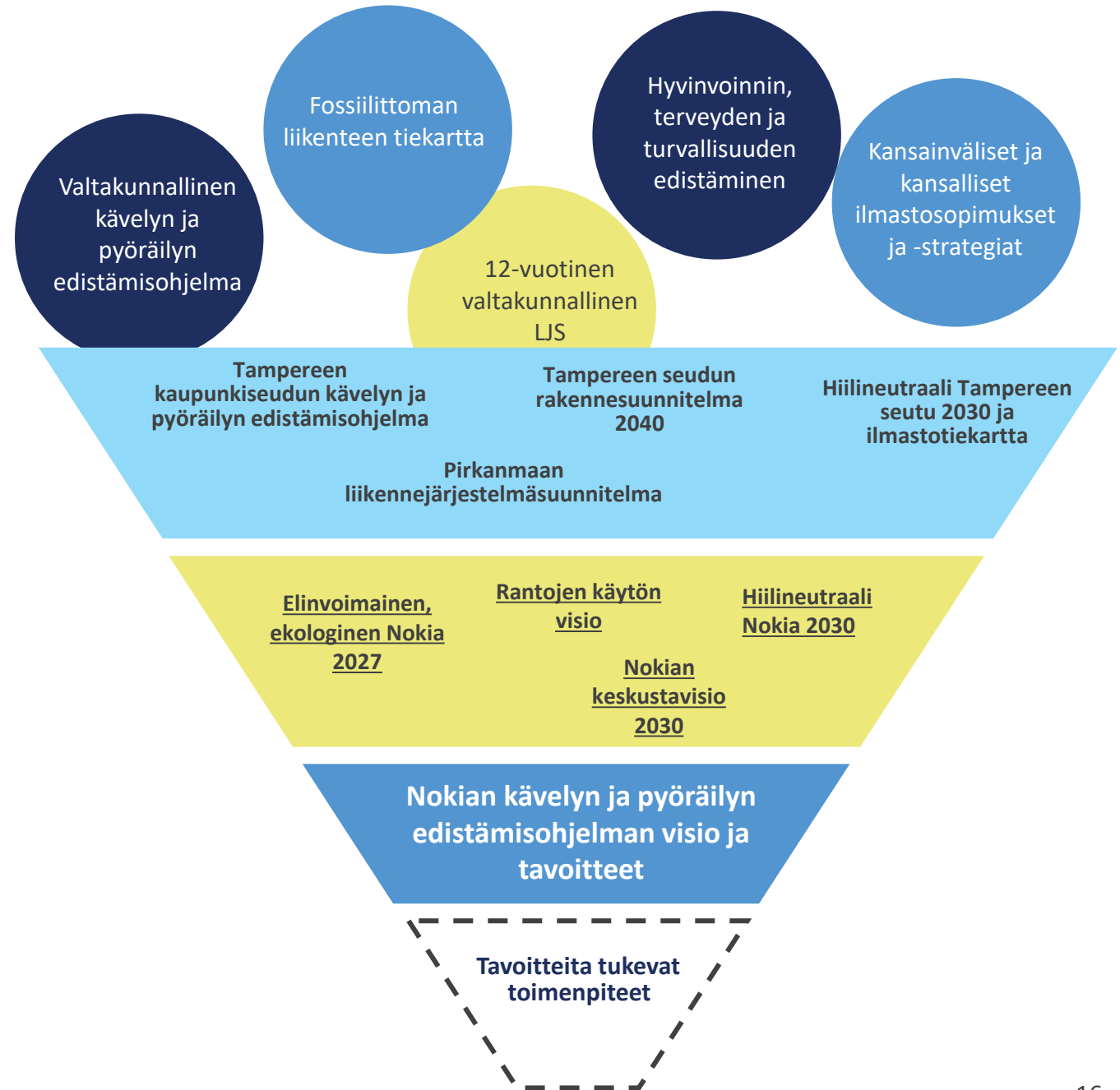

Taustalla olevat tavoitteet

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen Nokialla perustuu valtakunnallisiin tavoitteisiin ja linjauksiin.

Tampereen kaupunkiseudun ja Nokian kaupungin tavoitteet edistävät maakuntatason tavoitteita.

Nokian kaupungilla on merkittävä rooli asukkaiden kulkutottumuksiin vaikuttamisessa kaavoituksen ja infrastruktuurin rakentamisen kautta.

Nokian kaupunkistrategia ja visiot

Nokian kaupunkistrategia Elinvoimainen ja ekologinen Nokia 2027, Hiilineutraali Nokia 2030 sekä Nokian keskustavisio ja Rantojen käytön visio linjaavat tulevaisuuden liikkumista Nokialla.

Elinvoimainen ja ekologinen Nokia 2027

- Aktiivinen ja hyvinvoiva nokialainen
 - Palvelut edistävät nokialaisten omaehtoista toimintaa ja kannustavat **aktiiviseen, terveelliseen elämäntapaan.**
- Kasvua mahdollistava kaupunkirakenne ja liikenneverkko
- Kehitämme ranta-alueita nokialaisten yhteisen käytön lisäksi asumiselle. Liikenneverkkoratkaisut mahdollistavat sujuvan sisäisen ja muun asioinnin.
- Edistämme kasvavan kaupungin asukkaiden liikkumista **kehittyvällä ja ympäristöystävällisellä joukkoliikenteellä.**

Hiilineutraali Nokia 2030

- Hiilineutraali Tampereen seutu 2030 on taakanjakosopimus, joissa jokainen kunta toteuttaa päästövähennystoimenpiteitä mahdollisuuksiensa mukaan, yhteisiä tavoitteita tukien.
- Tavoitteissaan Nokia tukee koko seudun tavoitteita, ja Nokialla on seudun tuki ilmastotyössä.
- Nokian osuus yhteisestä taakanjakosopimuksesta on 9 prosenttia.

Nokian keskustavisio

- Kävely- ja pyöräilyreitit yhdistävät osakeskustat toisiinsa ja joukkoliikenteen reitit kulkevat ydinkeskustan ja asemanseudun kautta.
- Keskusta on hyvin saavutettavissa kaikilla liikkumismuodoilla. Keskustan pääreitit ovat sujuvia, esteettömiä ja turvallisia.
- Uusi pyöräilyreitti luo nopean yhteyden keskustojen välille ja on kilpailukykyinen verrattuna yksityiseen ajoneuvoliikenteeseen.

Rantojen käytön visio

- Tavoitteena on lisätä kaupungin elinvoimaa ja ekologisuutta sekä ohjata maankäytön suunnittelua.
- Visioon sisältyvät mm. Pyhäjärven, Nokianvirran, Kuloveden ja Jokisjärven rannoilla sijaitsevat kulttuuri-, virkistys- ja luontokohteet.

Tampereen kaupunkiseudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma KÄPY 2.0

Vuonna 2020 valmistui seudullinen edistämishjelma, jonka kolmeen eri teemaan jakautuneet tavoitteet toimivat pohjana myös Nokian kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman tavoitteiden muodostamiselle.

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

VISIO: Kävely ja pyöräiliikenne: Kaikkien käyttämät, kaikkien kehumat, kaikkien kehittämät

KÄVELYN JA PYÖRÄILIIKENTEEEN MÄÄRÄTIE TOINEN KEHITTÄMINEN MAHDOLLISTAA SEUDUN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEN

Yhteinen tahtotila, rahoitus ja resurssit vastaavat strategisia tavoitteita ja näkyvät eri hallinnonalojen toiminnassa

Toimenpiteiden ja vaikuttavuuden seuranta on jatkuvaa ja läpinäkyvää

Kävely ja pyöräiliikenne tunnustetaan omiksi kulkumuodoikseen niin suunnittelussa kuin viestinnässä

INFRASTRUKTUURI JA OLOSUHTEET

Liikkumisympäristö houkuttelee arjen matkoilla kävelyn ja pyöräilyyn

Vetovoimaiset keskukset ovat viihtyisiä, eläviä ja käveltäviä

Pyöräiliikenteen pääreitit mahdollistavat turvallisen, sujuvan ja helpon arkiliikunnan

Kävely- ja pyöräilyolosuhteet tukevat ympärivuotisesta sujuvia matkakettuja

ASENTEET JA TOTTUMUKSET

Kävelyn ja pyöräiliikenteen hyödyt on tiedostettu laajasti ja niistä viestitään aktiivisesti

Seudun toimijat panostavat näkyvästi kävelyn ja pyöräiliikenteen edistämistyöhön

Liikunnan ohjaus on koordinoitua, resursoitua, monipuolista ja vaikuttavaa

Kehittämistoimien toteutuksen ja niiden vaikuttavuuden seuranta on systemaattista ja säännöllistä

YHDYSKUNTARAKENNE JA PALVELUVERKOT

Kaupunkirakenne tukee kestävä ja vähäpäästöistä elämäntapaa

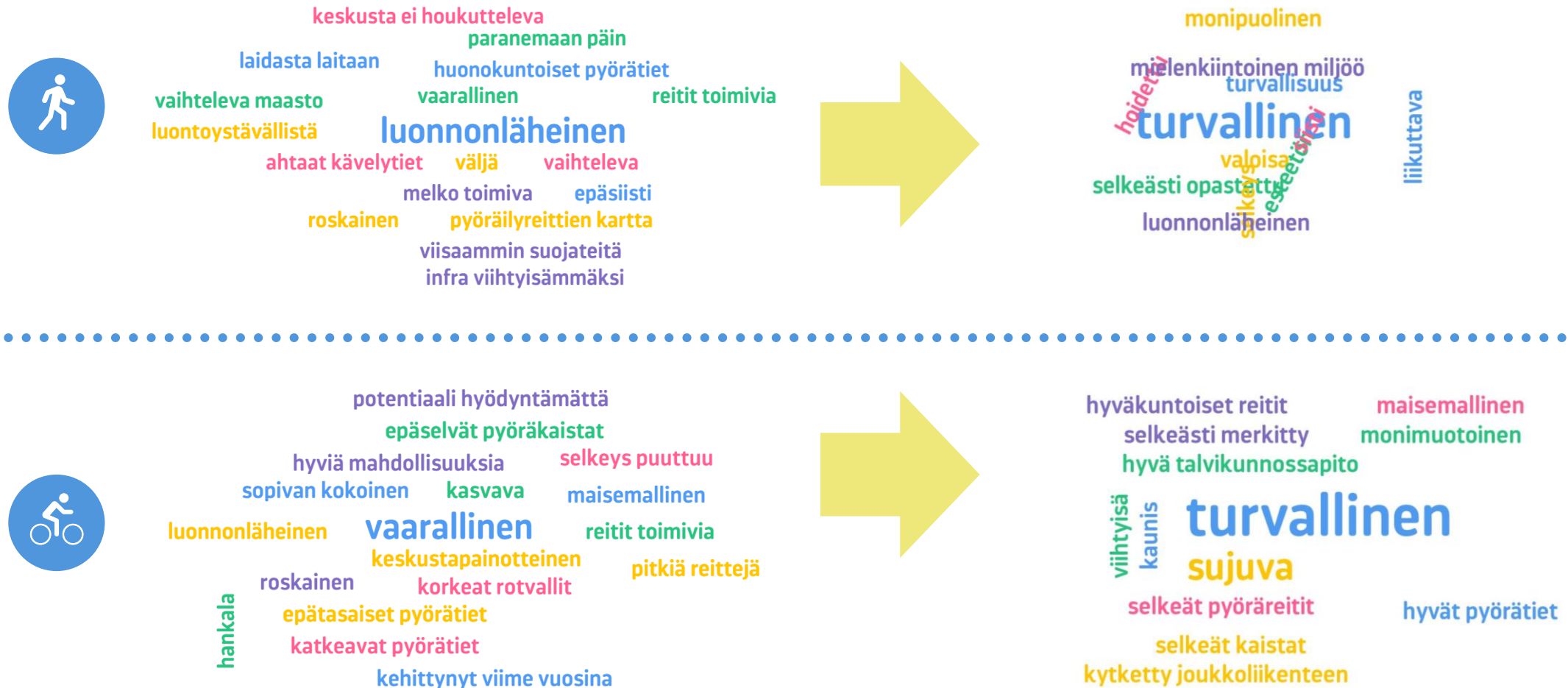
Kävelyn ja pyöräiliikenteen edistämisen tavoitteet ja käytön edellytykset vaikuttavat maankäytön ja palveluverkon ratkaisuihin

Kävelyn ja pyöräilyn vahvuudet ja potentiaalit huomioidaan tiivistyvässä ja monipuolistuvassa kaupunkirakenteessa

Keskeiset liikumistarvetta synnyttävät kohteet ovat helposti saavutettavissa jalan ja pyörällä

Nokian kävelyn ja pyöräilyn nykytila ja tulevaisuus

Nykytilaa ja tulevaisuutta kuvaavat sanat kerättiin marraskuussa järjestetyssä päättäjille suunnatussa infotilaisuudessa sekä tilaisuuden ennakokyselyssä.

Nokian kävelyn ja pyöräilyn tavoitteet

INFRASTRUKTUURI JA OLOSUHTEET

Houkuttelevuus ja turvallisuus

Nokian keskusta, elinvoimaiset kylät ja ranta-alueet houkuttelevat kohtaamaan ja virkistäytymään.

Nokialla on sujuvaa, esteetöntä ja turvallista liikkua vähäpäästöisesti.

Pyöräliikenteen laadukas pääverkko houkuttelee valitsemaan pyörän arjen matkoille ympärivuotisesti.

Pyörien liityntäpysäköintiä kehitetään laadukkaaksi asemanseuduilla ja pysäkeillä.

ASENTEET JA TOTTUMUKSET

Hyvinvointi

Nokian kaupunki ottaa aktiivisen roolin kestävään liikkumiseen kannustamisessa arjen ja vapaa-ajan matkoilla.

Kävelyn ja pyöräilyn hyödyt tunnistetaan poikkihallinnollisesti ja niistä viestitään.

Nokian kaupungin päättäjät ja viranhaltijat sitoutuvat edistämistoimien toteutukseen ja seurantaan.

Nokia on houkutteleva pyörämatkailukohde.

YHDYSKUNTARAKENNE JA PALVELUVERKOT

Rakenne

Strategisen yleiskaavan ja palveluverkon ratkaisut edistävät kävelyä ja pyöräilyä.

Nokian keskustassa ja asemanseuduilla kävely ja pyöräily ovat ensisijaisia kulkutapoja.

Kyläkeskusten kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita parannetaan.

Lähipalvelut ja muut keskeiset liikkumistarvetta synnyttävät kohteet ovat turvallisesti ja helposti saavutettavissa.

Kävelyalueet

Käyttäjä- ja alueprofiilit

Kävelijöiden käyttäjäprofiilit 1/3

Aineistokatsauksen, asukaskyselyn sekä asiantuntijoiden näkemyksen pohjalta tunnistettiin keskeisimmät kävelijäprofiilit työn myöhempien vaiheiden tueksi.

Kävelijäprofiilit on tapa tulkita kyselyn tulokset tiivistelmiksi erilaisista käyttäjätarpeista, ja samalla kerätä uutta tietoa (mm. käyttäjien arvostamat asiat, merkitykselliset ja kehitettävät paikat, huolet ja toiveet) käyttäjiltä pitkäjänteisen kävely-ympäristön kehittämisen tueksi.

Käyttäjäprofiilit:

- Kaupunkilainen
- Kyläläinen
- Perheellinen
- Opiskelija/koululainen
- Työmatkalainen
- Vierailija
- Virkistäytyjä

KAUPUNKILAINEN

Toiminta:

- Kävelee merkittävän osan Nokian keskustan sisäisistä arkimatkoista.
- Voi olla myös Nokian keskustan lähialueella asuva, joka asioi Nokian keskustassa.

Tarpeet:

- Turvallinen kulkeminen, eri kulkumuotojen erottelu (kävely ja pyöräily erikseen)
- Sujuvat ja esteettömät reitit, mahdollisimman vähän katkoksia reitille, esim. tien puolen vaihtoja, liikennevaloja, suojatiet linjassa reittien kanssa
- Ympärivuotinen käveltävyys

Toiveet:

- Miellyttävät reitit
- Reiteillä mahdollista kävellä myös rinnatusten esim. ystävän tai perheenjäsenen kanssa

Huolet:

- Turvallisuus

Esille nousseet reitit:

- Kolmen keskustan välinen reitti.

KYLÄLÄINEN

Toiminta:

- Lyhyt asiointikävely kodin ympäristössä sekä pitkillä etäisyyksillä muut liikkumistavat

Tarpeet:

- Kodin läheiset mielekkäät ja turvalliset reitit myös kävellen
- Eri kulkumuotojen erottelu (kävely, autoilu)

Toiveet:

- Paremmat ja turvallisemmat kävely-yhteydet myös pidemmille matkoille kyläkeskusten ulkopuolelle / välille
- Parempi talvikunnossapito sekä katuvalaistus.

Huolet:

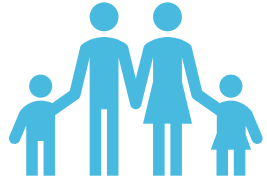
- Kylälaisten tarpeiden unohtaminen, kehittämisen painottaminen Nokian keskusta
- Liikenneturvallisuus

Esille nousseet reitit:

- Koulureitit.

Kävelijöiden käyttäjäprofiilit 2/3

PERHEELLINEN

Toiminta:

- Matkat päiväkotiin sekä harrastuksiin. Ulkoilu yhdessä perheen pienempien kanssa (leikkipuistot, pyöräretket sekä vaunulenkit).

Tarpeet:

- Turvallisemmat ja sujuvammat kävely- ja pyöräilyreitit päiväkoteihin, leikkipuistoihin ja harrastuksiin.
- Turvallinen lähiympäristö, jossa opitaan liikkumaan turvallisesti pienestä pitäen.

Toiveet:

- Eritelty, turvallinen pyöräliikenne ja jalankulku, sekä asumiskeskittymissä että niiden välillä.
- Ajonopeuksien laskeminen keskeisillä kävelyalueilla, lähipalveluiden ympäristössä.

Huolet:

- Liikenneturvallisuus

Esille nousseet reitit:

- Reitit leikkipuistoon ja päiväkotiin.

OPISKELIJA/KOULULAINEN

Toiminta:

- Matkat oppilaitoksiin ja kotiin kävellen tai yhdistäen julkiseen liikenteeseen.
- Kulkee yksin tai ryhmässä, joskus musiikkia / podcasteja / äänikirjaa kuunnellen

Tarpeet:

- Sujuvat ja turvalliset kävely-yhteydet oppilaitoksiin sekä pysäkeille.

Toiveet:

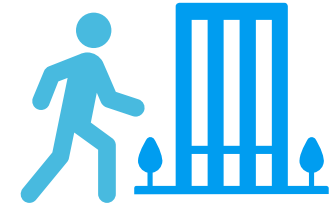
- Parempi talvikunnossapito sekä katuvalaistus.

Huolet:

- Liikenne- ja koettu turvallisuus
- Reittien kunto ja käytettävyys eri vuoden- ja vuorokaudenaikoina

Esille nousseet reitit:

- Koulureitit, yhteydet pysäkeille

TYÖMATKALAINEN

Toiminta:

- Matkat töihin ja kotiin kokonaan kävellen tai yhdistäen julkiseen liikenteeseen ja/tai liityntäpysäköintiin.
- Kulkee usein yksin, joskus musiikkia / podcasteja / äänikirjaa kuunnellen

Tarpeet:

- Sujuvat ja turvalliset kävely-yhteydet työpaikalle.

Toiveet:

- Parempi talvikunnossapito sekä katuvalaistus.

Huolet:

- Liikenne- ja koettu turvallisuus
- Reittien kunto ja käytettävyys eri vuoden- ja vuorokaudenaikoina

Esille nousseet reitit:

- Pysäkkiyhteydet, kulkureitit asemille, työpaikkakeskittymien lähellä

Kävelijöiden käyttäjäprofiilit 3/3

VIRKISTÄYTYJÄ

Toiminta:

- Virkistäytyy kävellen/juosten kodin lähiympäristössä tai laajemmilla reiteillä, joko rakennetussa tai luonnossa
- Kulkee yksin, ryhmässä tai koiran kanssa – tai musiikkia / podcasteja / äänikirjaa kuunnellen, voi välillä pysähdellä

Tarpeet:

- Eri mittaiset lenkit vaihtelevassa ympäristössä ja maastossa

Toiveet:

- Valikoima erilaisia reittejä joista valita
- Parempi talvikunnossapito ja katuvalaistus

Huolet:

- Liikenne- ja koettu turvallisuus
- Reittien kunto ja käytettävyys eri vuoden- ja vuorokaudenaikoina

Esille nousseet reitit:

- Virkistysreitit ja ulkoilureitit

VIERAILIJA

Toiminta:

- Vierailee Nokiassa, saapuu julkisella liikenteellä tai jättää auton keskustaan parkkiin ja tutustuu ympäristöön kävellen

Tarpeet:

- Kiinnostavien kohteiden hyvä saavutettavuus kävellen, ml. reitit, opastus, info paikan päällä ja ennakoon, liikenne- ja koettu turvallisuus
- Paikallistunnelman aistiminen omaan tahtiin kulkien, välillä pysähtyen ja istahtaen, sekä valokuvaten

Toiveet:

- Nokian tarjoamat nähtävyydet, elämykset ja tunnelma tarjoutuu reittien varrella, eikä edellytä vierailijalta vaivannäköä / suunnittelua

Huolet:

- Eksyminen
- Turvallisuus

Esille nousseet reitit:

- Kolmen keskustan välinen reitti, Nokianvirran ja Tehdassaaren suunnan reitit sekä reitti Edeniin.

Kävelyn alueprofiilit

PROFIILIJAKO, SISÄLTÖ JA TAUSTA

Kävelyn näkökulmasta erilaisia **merkittäviä ja kehitettäviä** ympäristöjä on kuvattu eri **alueprofiileilla**.

Profiilikorteissa on kuvattu profiilien perusteet, tavoitteet ja toimenpidetarpeet.

Alueprofiilit perustuvat mm. asukaskyselyn ja muun ohjelman laadinnan aikaiseen vuoropuheluun sekä lähtökohtatarkastelun tuloksiin. Kaava-aineistoon, Nokian keskustavisioon ja rantojen käytön visioon.

Alueprofiilit Nokialla:

- Keskusta
- Kaupunkiasumisen ympäristö
- Erityiskyläkohde
- Kyläasumisen ympäristö
- Rantojen käytön vision kohteet ja reitit

Kävelyn tarvehierarkian alimmat tasot mahdollistavat arkielämän liikkumisen sisältäen kävelyn perusedellytykset. Ylin taso tuo mukaan elämän merkityksellisyyttä ja käveltävyyden houkuttelevuutta korostavia teemoja.

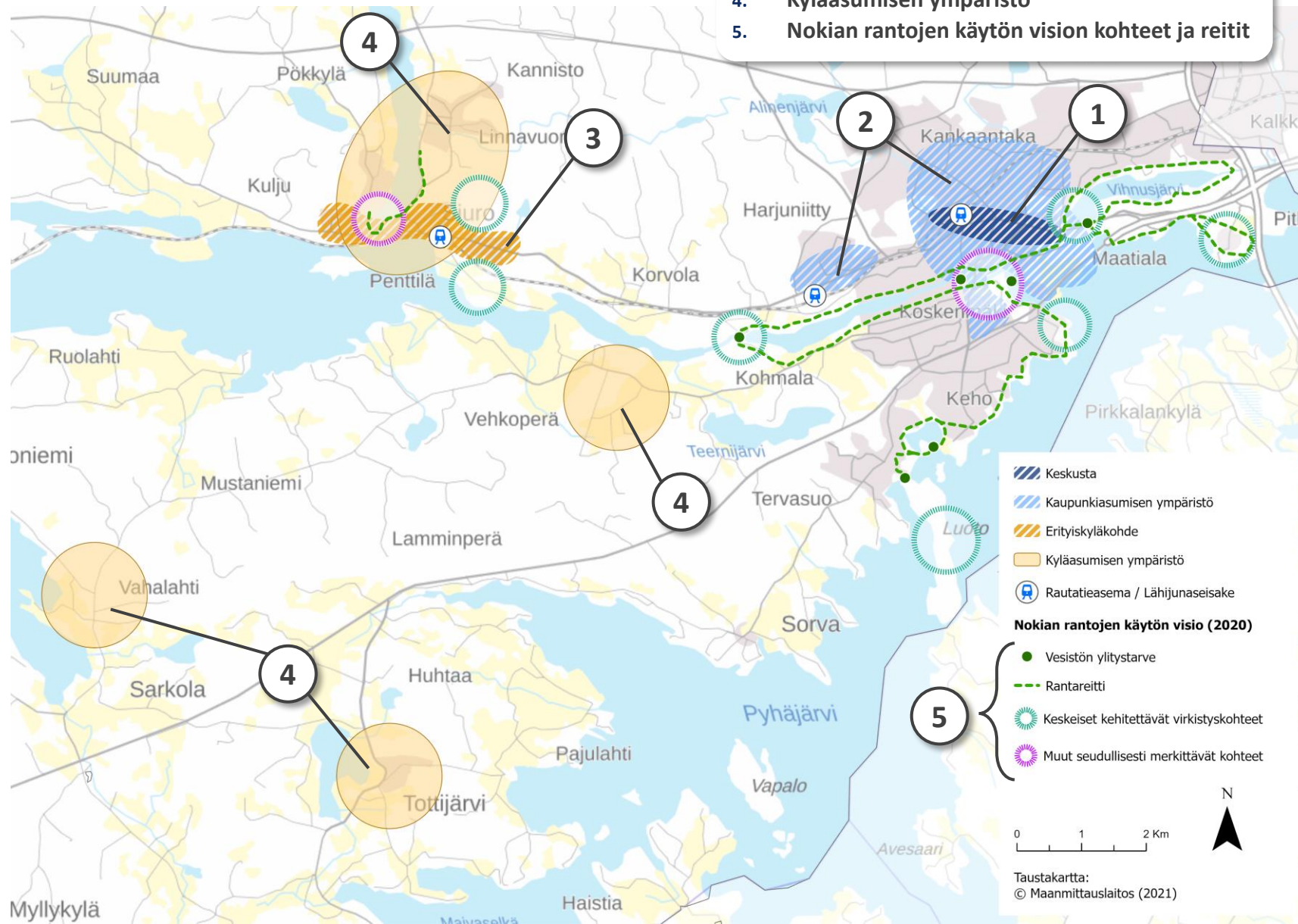
KÄVELYN TARVEHIERARKIA

Pääteemat on valittu siten, että ne ilmentäisivät kävelijän tarpeita suhteessa Nokian kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelman yleisiin tavoitteisiin.

Kävelyn alueprofiilit

Kaikkia alueita koskevat tavoitteet

Kävelyn mahdollistaminen ja saavutettavuus

Arjen sujuva liikkuminen: Kävelyn mahdollistaminen ympäri vuoden. Esteettömässä ympäristössä kävelijä on vapaa liikkumaan itsenäisesti.

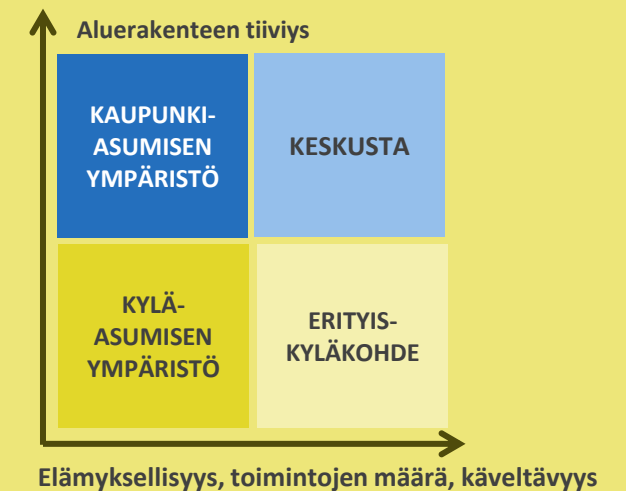
Turvallisuus ja terveys

Mukava ja turvallinen kävely-ympäristö innostaa liikkumaan, sisältää erilaisia aistikokemuksia ja siellä on helppo suunnistaa.

Turvallinen kävely-ympäristö luo puitteen lihasvoimin liikkumisen lisäämiselle ja houkuttelee tutkailemaan ympäristöä kävellessä.

Viihtyisyys

Mielenkiintoiset, erilaisia aistikokemuksia sisältävät kävely-ympäristöt tarjoavat niin psyykkistä kuin fyysistä hyvinvointia.

Keskusta

KEHITTÄMINEN KÄVELY-YMPÄRISTÖNÄ

Kävelyn mahdollistaminen ja saavutettavuus

- Nokian kolme keskustaa tehdään saavutettavaksi kaikille asiointi- ja työmatkaliikkumisen mahdollistamiseksi.
- Pirkkalaistorin ympäristöä kehitetään keskustan sydämenä kävelyn ehdoilla.
- Kävellessä tehtäviä liityntämatkoja mahdollistetaan kehittämällä bussipysäkkien ja matkakeskuksen kävely-ympäristöä.
- Keskustojen välistä pääreittiä, keskeisten palveluiden ympäristöä (mm. Pirkkalaistori) kehitetään esteettömänä.
- Kehitetään keskustan läpi Edenistä ja Tehdassaaresta Vihnusjärvelle kulkevaa reittiä ja sen opastusta mahdollistamaan vierailijoille aluetta tutkiskeleva liikkuminen, näiden kohteiden hyvä saavutettavuus ja helppokulkuisuus.

Turvallisuus ja terveys

- Asukkaiden ja vierailijoiden kannalta kävely-ympäristö kolmen keskustan välillä ympäristössä on turvallinen (koettu ja liikenneturvallisuus).
- Pirkkalaistorin ympäristössä kävely on ensisijainen kulkutapa.
- Poutunpuiston aktiivisen käytön mahdollisuuksia lisätään koetun turvallisuuden parantamiseksi.
- Koulumatkojen turvallisuutta parannetaan mm. ajonopeuksia alentamalla

Viihtyisyys

- Viihtyisyyteen panostetaan erityisesti ydinkeskustan ympäristössä (mm. Pirkkalaistorin ja Välikadun alueen kohtaamispaikka) ja Poutunpuistossa, jossa mahdollistetaan monipuoliset kesä- ja talvitapahtumat.
- Keskustojen välisen yhteyden merkitystä korostetaan visuaalisesti (materiaalit, valaistus ja taide), mikä parantaa houkuttelevuutta ja motivoi kävelemään.
- Panostetaan visuaaliseen monipuolisuuteen kävely-ympäristöissä.
- Levähdyspaikat tarjoavat mahdollisuuden liikkua kohteiden välillä omassa rytmissä keskustan kohteista nauttien.

KAUPUNKI-
LAINEN

VIERAILIJA

OPISKELIJA/
KOULULAINEN

PERHEELLINEN

Nokian keskustan alue koostuu **kolmesta keskustasta**: asemanseutu, ydinkeskusta ja Yrittäjäkadun alue.

Alueen rakenne on kaupunkimainen ympäristö, jossa kävelyn kehittämisen edellytykset ovat hyvät eri kohteiden välisten lyhyiden etäisyyksien vuoksi (10 minuutin kävelymatka).

Alueella on eri mittakaavaisia ja ikäisiä rakennuksia, eri tyyppistä asumista, työpaikkoja, kadulle avautuvia julkisia ja yksityisiä palveluita, puistoja, matkailupalveluita sekä jatkoyhteyksiä eri kulkutavoilla.

Kävelyn syitä ovat mm. asiointi, kohtaamiset, työmatkaliikenne, oleskelu ja flaneeraus ja kaupunkiin tutustuminen.

Kävelijät ovat keskustan asukkaita, muualta Nokialta saapuvia asioijia sekä vierailijoita: osalle kaupunki ja sen reitit ovat tuttuja, mutta osa tarvitsee opastusta ja virikkeitä kävelyyn.

Kaupunkiasumisen ympäristö

KEHITTÄMINEN KÄVELY-YMPÄRISTÖNÄ

Kävelyn mahdollistaminen ja saavutettavuus

- Keskeiset lähipalvelut ja keskusta saavutettavaksi kaikille arjen liikkumisen mahdollistamiseksi.
- Kävellessä tehtäviä liityntämatkoja mahdollistetaan kehittämällä bussipysäkkien ja Harjuniityn lähijuna-aseman kävely-ympäristöä.
- Esteettömyys pysäkeille ja palveluihin. Reittejä kehitetään esteettömämmiksi.
- Kehitetään keskustan läpi Edenistä ja Tehdassaaresta Vihnusjärvelle kulkevaa reittiä ja sen opastusta mahdollistamaan vierailijoille aluetta tutkiskeleva liikkuminen, näiden kohteiden hyvä saavutettavuus ja helppokulkuisuus.
- Kehitetään yhteyttä Viholasta keskustaan rantareittejä pitkin ja selvitetään vesistöylitysten mahdollisuutta.

Turvallisuus ja terveys

- Palvelut, harrastukset ja virkistysalueet (mm. Vihnusjärvi) on saavutettavissa turvallisesti.
- Palvelukeskittymien ympäristössä kävely on ensisijainen kulkutapa, jonka turvallisuus varmistetaan.
- Koulumatkojen turvallisuutta parannetaan mm. ajonopeuksia alentamalla

Viihtyisyys

- Viihtyisyyteen panostetaan erityisesti julkisten palveluiden ympäristössä sekä vierailijoiden kannalta kiinnostavissa kohteissa ja niille johtavilla kävely-yhteyksillä.
- Levähdyspaikat tarjoavat mahdollisuuden liikkua lähipalveluihin omassa rytmissä.

Kaupunkiasumisen alue käsittää Nokian keskustan ympäristön oppilaitoksineen sekä Nokian kartanon ja Harjuniityn kehittyvät alueet.

Alueen rakenne on paikoin melko tiivis kaupunkimainen ympäristö, jossa kävelyn kehittämisen edellytykset ovat melko hyvät eri kohteiden välisten käveltävien etäisyyksien vuoksi (20-30 minuutin kävelymatka).

Alueella on eri mittakaavaisia ja ikäisiä asuinrakennuksia, eri tyyppistä asumista, työpaikkoja, julkisia ja yksityisiä palveluita, puistoja, matkailupalveluita sekä jatkoyhteyksiä eri kulkutavoilla.

Kävelyn syitä ovat mm. asiointi, kohtaamiset, työmatka- ja koululiikenne, virkistäytyminen, oleskelu ja flaneeraus.

Kävelijät ovat pääasiassa alueen asukkaita, mutta osa myös muualta Nokialta saapuvia asioijia sekä vierailijoita.

Erityiskyläkohde

KEHITTÄMINEN KÄVELY-YMPÄRISTÖNÄ

Kävelyn mahdollistaminen ja saavutettavuus

- Asukkaiden ja vierailijoiden on mahdollista saavuttaa **lähipalvelut** kävellen.
- Julkisten palveluiden ja kulttuurihistoriallisten kohteiden ympäristöt ovat saavutettavissa kaikkina vuodenaikoina.
- Siuronkosken aluetta kehitetään kävely-ympäristönä. Siuronkosken alueelle saapuvat keskeiset reitit ovat sujuvia.
- Lähijunaseisake Siurossa kytkeytyy hyvin kyläkeskukseen.
- Esteettömyys lähipalveluissa ja keskeiset vierailukohteet (mm. Siuronkosken alue)
- Opastus vierailijoiden kannalta keskeisissä paikoissa.

Turvallisuus ja terveys

- Asukkaiden ja vierailijoiden liikkuminen Siuron ja Kuljun kylien välillä on turvallista.
- Varmistetaan kyläläisten liikkuminen lähipalveluihin kävellen (erityishuomio maantiemäiseen ympäristöön).
- Maantiemäisten liikenneväylien liikenteen rauhoittaminen kyläkohteiden läheisyydessä ja korostetaan kylään saapumista.
- Koulumatkojen turvallisuutta parannetaan mm. ajonopeuksia alentamalla.

Viihtyisyys

- Viihtyisyyteen voidaan panostaa korostamalla kulttuurihistoriallisten kohteiden ja luonnonympäristön tarjoamia arvoja.
- Kiinnostava ja yhteisöllisyyttä tukeva kävely-ympäristö lisää asukkaiden hyvinvointia ja houkuttelee vierailijoita.
- Erityiskyläkohteen alueella on mahdollisuus virkistäytyä, leikkiä ja kokoontua alueen tapahtumiin sekä tutustua alueen kiinnostaviin kohteisiin kävellen.
- Panostetaan visuaaliseen monipuolisuuteen kävely-ympäristöissä.
- Levähdyspaikat tarjoavat mahdollisuuden liikkua kohteiden välillä omassa rytmissä erityiskyläkohteesta nauttien.

VIERAILIJA

OPISKELIJA/
KOULULAINEN

PERHEELLINEN

KYLÄLÄINEN

VIRKISTÄYTYJÄ

Nokian erityiskyläkohteiksi on nostettu Kuljun ja Siuron kylät.

Alueen rakenne on ympäristöään hieman tiiviimpi kävely-ympäristö kuin kyläasumisen ympäristö ja kävelyn kehittämisen edellytykset ovat hyvät.

Alueella on erityisesti kulttuurihistoriallisesti ja matkailun kannalta kiinnostavia kohteita ja miljöitä, palveluja ja virkistysmahdollisuuksia, sekä asumista.

Kävelyn syitä ovat mm. asiointi, koulu- ja harrastusmatkat, oleskelu, kohtaamiset, virkistäytyminen ja kohteeseen tutustuminen.

Kävelijät ovat kylän asukkaita, muualta Nokialta saapuvia sekä vierailijoita: osalle kylät ja niiden reitit ovat tuttuja, mutta osa tarvitsee opastusta ja virikkeitä kävelyn.

Kyläasumisen ympäristö

KEHITTÄMINEN KÄVELY-YMPÄRISTÖNÄ

Kävelyn mahdollistaminen ja saavutettavuus

- Koulut ovat saavutettavissa kävellen. Koulujen esteetön saavutettavuus otetaan huomioon.
- Koulujen ympäristöt ja muut keskeiset reitit ovat ympärivuoden sujuvia arjen liikkumisen kannalta.

Turvallisuus ja terveys

- Varmistetaan kyläläisten turvallinen liikkuminen lähipalveluihin kävellen (erityishuomio maantiemäiseen ympäristöön).
- Maantiemäisten liikenneväylien liikenteen rauhoittaminen kyläkohteiden läheisyydessä ja korostetaan kylään saapumista.
- Koulumatkojen turvallisuutta parannetaan mm. ajonopeuksia alentamalla.

Viihtyisyys

- Kylien yhteisöllisyyden ja oleskelumahdollisuuksien tukeminen kävely-ympäristöjen kehittämisellä lisää osaltaan asukkaiden hyvinvointia.
- Kyläasumisen alueilla on mahdollisuus virkistäytyä, leikkiä ja kokoontua alueen tapahtumiin tai esimerkiksi ulkoilemaan.

OPISKELIJA/
KOULULAINEN

PERHEELLINEN

KYLÄLÄINEN

Kyläasumisen ympäristö koostuu harvemmin rakennetusta asumispainotteisesta alueesta.

Nokialla on elinvoimaisia kyliä: Sarkola-Vahalahti, Siuro, Linnavuori, Tottijärvi ja Taivalkunta.

Alueen rakenne on omakoti- ja rivitaloasumista, julkisia palveluja kuten alakoulut ja päiväkodit, virkistysalueita ja leikkipaikkoja.

Kävelyn syitä ovat mm. asiointi, koulu- ja harrastusmatkat, oleskelu, kohtaamiset ja virkistäytyminen.

Kävelijät ovat pääasiassa kylien ja lähialueiden asukkaita.

Rantojen käytön vision kohteet ja reitit

KEHITTÄMINEN KÄVELY-YMPÄRISTÖNÄ

Kävelyn mahdollistaminen ja saavutettavuus

- Rantareitit ja keskeiset kehitettävät kohteet ovat käytettävissä ympäri vuoden.
- Rantareitit ovat loogisia ja miellyttäviä kulkea.
- Kohteet on hyvin saavutettavissa lähijunaseisakkeilta (mm. Melo, Ruutana, Knuutila)
- Keskeisissä kohteissa tarkistetaan esteettömyyden kehittämistarpeet.
- Rantareitit ovat opastettuja ja niille on helppo löytää myös vierailijoiden.
- Pitkäniemen alue tulevaisuuden kohtaamispaikka, kulttuuri ja luontoympäristökokonaisuutta kehitettävä kävelyn ehdoilla. Yhteys Pitkäniemestä Vihnusjärvelle on toimiva.
- Viholan ja Edenin aluetta kehitetään parantamalla saavutettavuutta Nokianvirran suunnalta.

Turvallisuus ja terveys

- Asukkaiden ja vierailijoiden on turvallista kävellä rantareiteillä, keskeisissä kehitettävissä virkistyskohteissa ja muissa seudullisesti merkittävissä kohteissa sekä niille johtavilla reiteillä.
- Rantareiteillä koetaan kävely turvalliseksi (mm. tarkoituksenmukainen valaistus).

Viihtyisyys

- Viihtyisyyteen panostetaan erityisesti keskeisissä kehitettävissä virkistyskohteissa ja muissa seudullisesti merkittävissä kohteissa.
- Rantareitillä tarjotaan mielenkiintoisia ja vaihtelevia näkymiä sekä levähdyspaikkoja etappien välillä.

PERHE

KAUPUNKI-
LAINEN

VIRKISTÄYTYJÄ

VIERAILIJA

KYLÄLÄINEN

Nokian rantojen käytön vision kohteet ovat virkistys-, luonto- ja kulttuurihistoria-arvoiltaan rikkaita. Kävelyn kannalta keskeisinä kehitettävänä virkistyskohteina on nostettu Ruutana, Knuutila, Melo, Vihnusjärvi, Pitkäniemi, Vihola ja Luodon saari sekä muina seudullisina merkittävänä kohteina: Siuro ja Nokianvirta.

Ranta-alueet tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia virkistykseen ja asumiseen niin luonnontilaisilla viheralueilla kuin esimerkiksi urbaanilla keskusta-alueella Nokianvirran varrella.

Kävelyn syitä ovat mm. virkistäytyminen, kohtaamiset, oleskelu ja flaneeraus ja kaupunkiin ja luontokohteisiin tutustuminen.

Kävelijät ovat asukkaita, virkistäytyjiä sekä vierailijoita: osalle ranta-alueet ja sen reitit ovat tuttuja, mutta osa tarvitsee opastusta ja virikkeitä kävelyy.

Pyöräliikenteen pääverkko

Lähtökohtia pyöräliikenteen verkolle

- Kaikkien osoitteiden tulee olla pyörällä turvallisesti, suoraviivaisesti ja vaivattomasti saavutettavissa jatkuvia reittejä pitkin.
- Pyöräliikenteen olosuhteita kehitetään kokonaisvaltaisesti muun liikenneverkon kanssa yhteensovittaen.
- Liikennettä rauhoittamalla voidaan mahdollistaa pyöräliikenteen kulku ajoradalla muun ajoneuvoliikenteen seassa.
- Pyöräteitä rakentamalla mahdollistetaan turvallinen pyörällä ajaminen siellä, missä se ei ole ajoradalla miellyttävää.
- Pyöräliikenteen verkkoon lukeutuvat kaikki väylät, joilla pyöräliikenne on mahdollista. Näitä ovat pyörätiet, kadut, tiet, puistokäytävät ja vastaavat yhteydet.

➤ Turvallisuus

- Liikenteellinen ja sosiaalinen turvallisuus
- selkeät, sujuvat ja turvalliset risteämiset
- turvalliset pysäkkiyhteydet.

➤ Suoruus

- Jatkuvuus, loogisuus ja suoruus; nopeat ja mielellään autoliikennettä lyhyemmät reitit
- pyörätien suoruus risteysen yhteydessä.

➤ Yhdistävyys

- Saman luokituksen mukaisilla reiteillä yhdenmukaiset standardit
- pyöräliikenteen reittihierarkiaa tukevat väistämisvelvollisuudet.

➤ Vaivattomuus

- Liikenneympäristön vaatimukset täyttävä väylätyyppi, poikkileikkaus ja suuntaus; erottelu autoliikenteestä ja jalankulkijoista tarvittaessa
- liikennevaloilla ohjattujen risteysten välttäminen tai liikennevaloetuisuuksien järjestäminen liikennevaloihin
- väistämisvelvollisuuksia tukevat risteysjärjestelyt
- toimiva kuivatus
- esteettömyys.

➤ Miellyttävyys

- Maaston korkeuserojen välttäminen
- tasoerottomuus, väylän tasaisuus
- korkealuokkainen kunnossapito, myös talvella.

Hierarkkinen pyöräliikenteen verkko

Pyöräliikenteen verkko sisältää kaikki mahdolliset pyöräliikenteen käytössä olevat reitit taajamassa ja taajaman ulkopuolella.

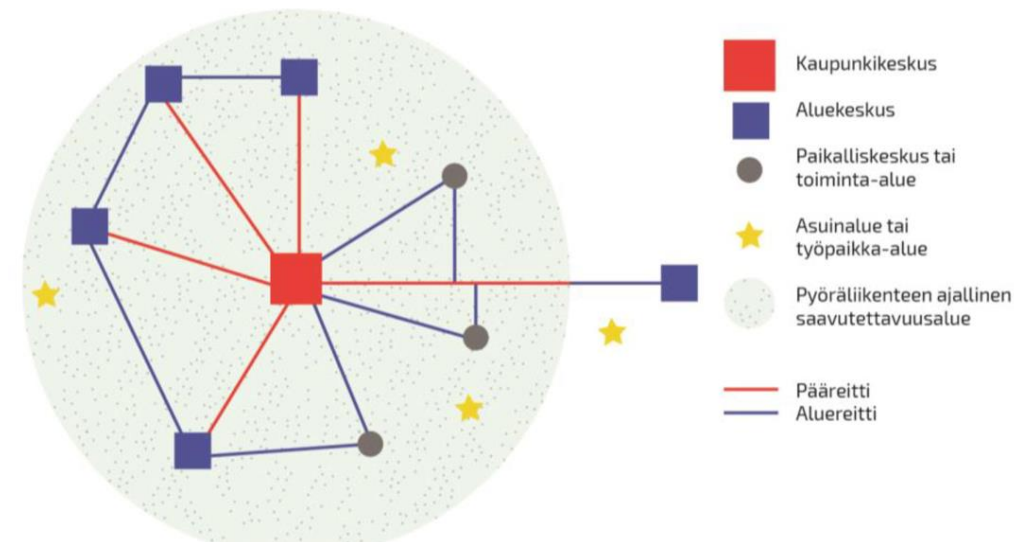
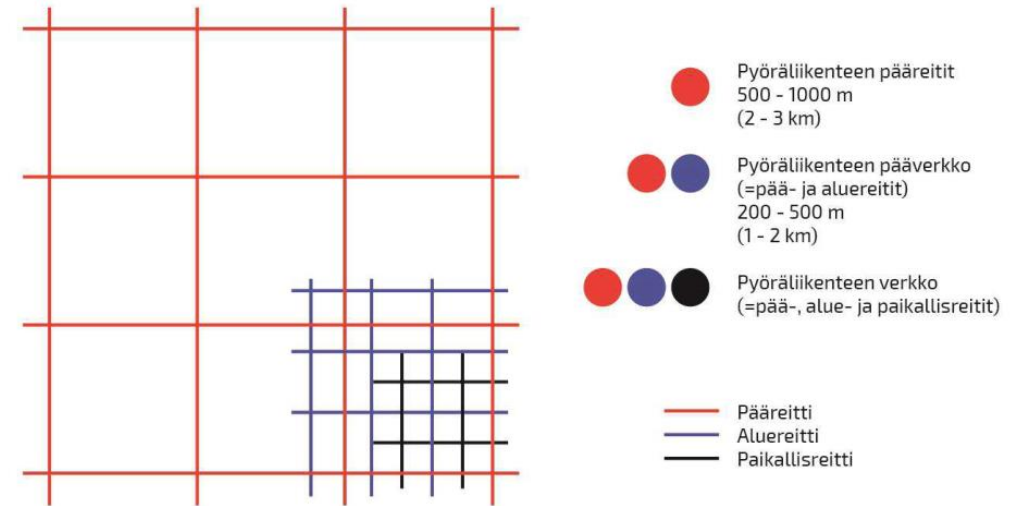
Pyöräliikenteen verkko jaetaan **pääverkkoon** ja **paikallisverkkoon**. Pääverkko välittää suurimmat pyöräliikenteen virrat.

Seudullinen pääreitti kytkee keskustan seudun muihin kuntien keskustoihin.

Pääreitti muodostuu keskustan ja aluekeskusten välille pyöräliikenteen ajallisen saavutettavuusalueen sisällä.

Aluereitit yhdistävät aluekeskukset toisiinsa ja pienemmät keskukset kaupunkikeskukseen tai näille johtavalle pääreitille.

Paikallisverkkoon (=perusverkko) lukeutuvat kaikki muut yhteydet, joita pyöräliikenne voi käyttää.

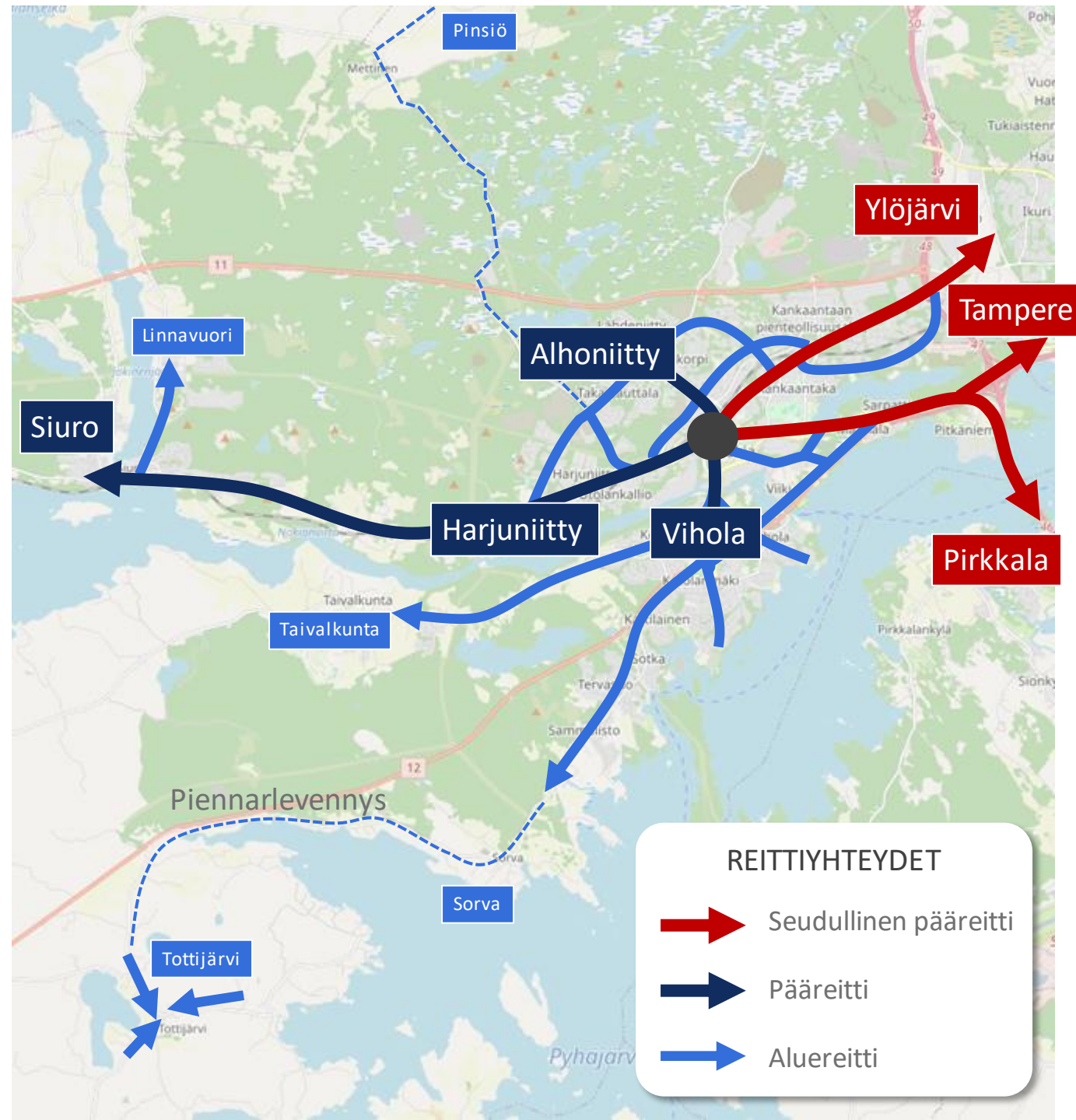
Nokian pyöräliikenteen pääverkko

Pyöräliikenteen edistämisen yhtenä lähtökohtana on infrastruktuurin laatutason nosto ja yhteyspuutteiden korjaaminen. Pyöräliikenteen pääverkko kuvaa pyöräliikenteen roolia Nokian kaupungin tie- ja katuverkolle sijoittuvilla reiteillä. Pääverkkoluokittelu ohjaa infrastruktuurin parantamista tavoitteellisen laatutason ja suunnitteluperiaatteiden kautta.

Pääverkko on työkalu infrastruktuurin kehittämistoimien ja kunnossapidon suunnittelussa ja ohjelmoinnissa. Se toimii apuna maankäytön ja liikenteen suunnittelussa, jotta eri puolille sijoittuvat reitit voidaan toteuttaa yhdenmukaisesti.

Nokian pyöräliikenteen pääverkkoon sisältyvät:

- **Seudulliset pääreitit**, jotka yhdistävät Nokian keskustan muihin seudun lähimpiin kuntakeskuksiin (Ylöjärvi, Tampere, Pirkkala).
- **Pääreitit**, jotka välittävät Nokian kaupungin sisällä suurimmat pyöräliikennevirrat ja yhdistävät aluekeskukset tai vastaavat merkittävät keskittymät (Siuro, Harjuniitty, Vihola, Alhoniitty) Nokian keskustaan.
- **Aluereitti** täydentää verkkoa ja ohjaa pienempien asuin- ja työpaikkakeskittymien sekä kylien (Tottijärvi, Taivalkunta, Linnavuori, Pinsiö ja Sorva) pyöräliikenteen pääreiteille.

Nokian keskustan pyöräliikenteen pääverkko

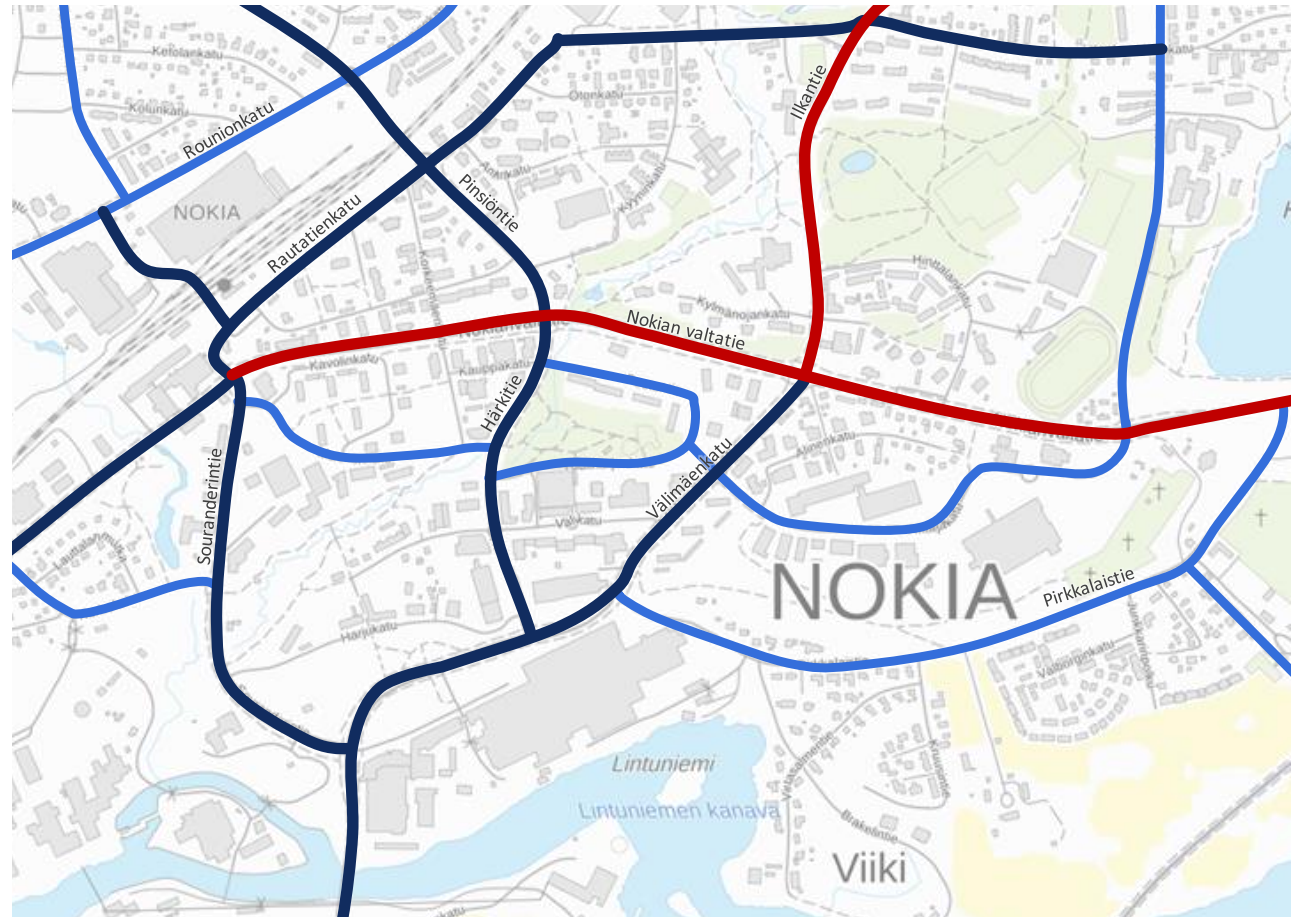
Nokian keskustan pyöräliikenteen pääverkon lähtökohtana ovat olleet sujuvat yhteydet rautatieasemalle ja keskustaan sekä keskustan eri osien välillä.

Seudulliset pääreitit keskustassa sijoittuvat Nokian valtatielle sekä Ilkantielle. Ilkantielle vaihtoehtoinen reitti muodostuu, mikäli radan varren yhteyttä kehitetään tulevaisuudessa.

Pääreitit sijoittuvat Pinsiöntielle, Välimäenkadulle, Härkitielle, Souranderintielle sekä Rautatienkadulle.

Aluereitit ovat näitä täydentäviä reittejä.

- Seudullinen pääreitti
- Pääreitti
- Aluereitti

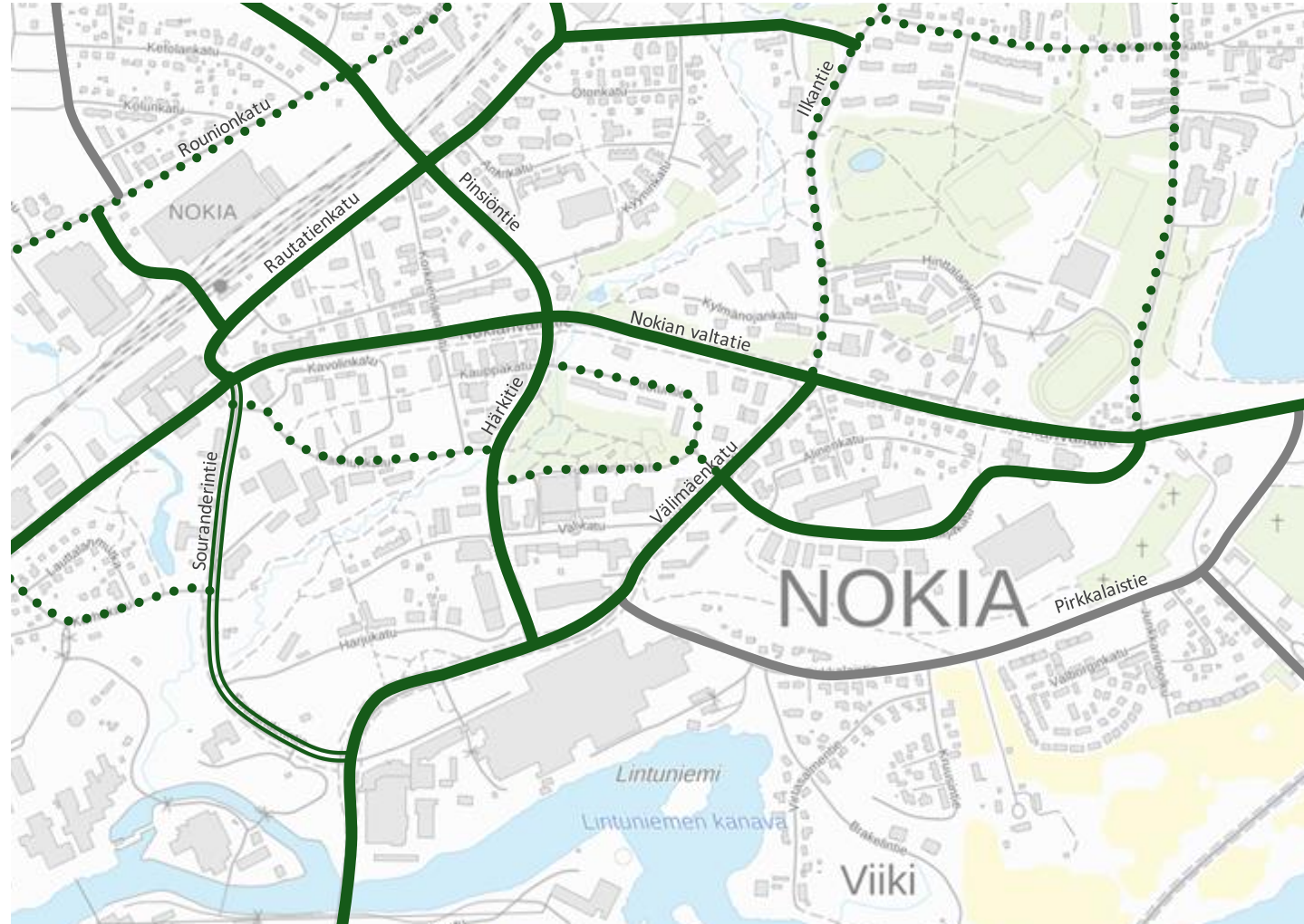

Ehdotus keskustan pyöräliikenteen pääverkon väylätyypeistä

Keskustassa pääkaduilla vallitseva väylätyyppi on **kaksisuuntainen pyörätie**, joka sijoittuu lähtökohtaisesti vilkkailla väylillä molemmille puolille katua verkollisen jatkuvuuden varmistamiseksi. Tällöin toinen puoli voidaan toteuttaa leveämpänä ja laadukkaampana.

Yksisuuntaisia järjestelyjä esitetään sellaisilla alueilla, joilla sekaliikenne on muutoin vallitseva väylätyyppi ja joille on muodostettavissa toimivat suuntaisuuden muutoskohdat mm. kiertoliittymän yhteydessä. Keskustan reunamilla voidaan käyttää myös yhdistettyä pyörätietä, mutta tällöin ajosuunnat erotellaan keskiviivalla.

- 2-suuntainen pyörätie
- Yksisuuntainen pyörätie
- Pyöräkaistat tai 2-1 -tie
- Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä

Väylätyyppiratkaisut edellyttävät tarkempaa tilanvaraussuunnittelua ja lopullinen väylätyyppi varmistuu tarkemmassa suunnittelussa.

Pyöräliikenteen pääverkon ja muiden reittien laatutaso

	Erottelu jalankulusta	Erottelu autoliikenteestä	Väylätyypit rakennetulla alueella	Väylätyypit rakentamattomalla alueella
Seudullinen pääreitti	<i>Seudun laatutason määrittelyn mukaisesti</i>	<i>Seudun laatutason määrittelyn mukaisesti</i>	<i>Seudun laatutason määrittelyn mukaisesti</i>	<i>Seudun laatutason määrittelyn mukaisesti</i>
Pääreitti	Aina keskeisillä kävelyalueilla ja tiiviisti rakennetussa liikennenympäristössä Muualla tarvittaessa	Lähtökohtaisesti aina. Poikkeustapauksissa, jos autoliikenteen määrä on hyvin vähäinen.	Tiiviisti rakennetulla alueella: yksi- tai kaksisuuntainen pyörätie, pyöräkaista, pyöräkatu Väljästi rakennetulla alueella: yksi- tai kaksisuuntainen pyörätie, yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä (ajosuunnat eroteltu), 2-1 -tie Rauhallisella alueella: pyöräkatu, pyöräkaistat, 2-1 –tie	• Piennar • Kylätie • Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä
Aluereitti	Aina keskeisillä kävelyalueilla ja tiiviisti rakennetussa liikennenympäristössä Muualla tarvittaessa	Autoliikenteen määrän, katuhierarkian ja nopeustason mukaisesti.	Tiiviisti rakennetulla alueella: yksi- tai kaksisuuntainen pyörätie, pyöräkaista, pyöräkatu Väljästi rakennetulla alueella: yksi- tai kaksisuuntainen pyörätie, yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä (ajosuunnat eroteltu), 2-1 -tie Rauhallisella alueella: sekaliikenne, pyöräkatu, pyöräkaistat, 2-1 –tie	• Piennar • Kylätie
Muut yhteydet	Keskeisillä kävelyalueilla	Autoliikenteen määrän, katuhierarkian ja nopeustason mukaisesti.	Sekaliikenne, yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä	• Sekaliikenne, piennar

Kehittämistoimenpiteet

Nokian toimenpideohjelman rakenne

Kehittämistoimenpiteet on muodostettu Nokian kävelyn ja pyöräilyn tavoitteiden saavuttamiseksi. Kehittämistoimenpiteet on jaoteltu kolmeen pääryhmään. Toimenpideohjelman toteuttaminen edellyttää kaikkien kaupungin eri palvelualojen, päättäjien ja sidosryhmien (mm. asukkaat ja yritykset) osallistumista. Toimenpiteet on esitetty seuraavien sivujen taulukoissa ja kustakin toimenpiteestä on esitetty aikataulu sekä vastuu.

INFRASTRUKTUURI JA OLOSUHTEET

- Nokian kävelyolosuhteet kuntoon
- Sujuvat matkaketjut
- Pyöräilyn pääreittien palvelutason parantaminen
- Ympärivuotinen käyttö
- Tarkoituksenmukaiset työmaajärjestelyt
- Autoilijoiden ajonopeuksien alentaminen

ASENTEET JA TOTTUMUKSET

- Määrätietoinen ja resursoitu edistämistyö
- Aktiivinen viestintä
- Suunnitelmallinen liikkumisen ohjaus
- Systemaattinen seuranta

YHDYSKUNTARAKENNE JA PALVELUVERKOT

- Maankäytön ja liikenteen ratkaisut tukevat kävelyä ja pyöräliikennettä
- Kävelyn ja pyöräilyn vahvuuksien hyödyntäminen tiivistyvässä ja monipuolistuvassa kaupunkirakenteessa
- Palveluiden saavutettavuus kävellen ja pyörällä

Nokian kävelyolosuhteet kuntoon

Toimenpide	Tarkennus/tulos	Ajankohta	Vastuu
Nopeusrajoitusten tarkistaminen ja liikenteen rauhoittaminen Tarkistetaan liikenteen rauhoittamisen ja nopeusrajoitusjärjestelmän periaatteet keskustassa ja asuinalueilla.	- Periaatteiden määrittely liikenneturvallisuus-suunnitelman päivityksen yhteydessä. - Kohteiden toteutus tämän jälkeen alueittain.	2022–2030	Infrapalvelut
Koulujen ja päiväkotien turvallisuus Käynnistetään koulujen ja päiväkotien liikkumista ja lähiympäristöä koskeva selvitystyö sekä ohjelmoidaan ja suunnitellaan parantamiskohteet kiireellisyysjärjestyksen perusteella.	- Käynnistys pilotoimalla yhdellä koululla. - Tavoitteena ottaa lopulta kaikki koulut mukaan.	2022–2026	Infrapalvelut Opetuspalvelut Varhaiskasvatuspalvelut
Rantareitit Edistetään kävely-ympäristöjä osana Rantojen käytön vision kohteiden kehittämistä.	- Erillishankkeet. - Rantareittien valaistuksen yleissuunnitelma.	2022–2040	Infrapalvelut Kaavoitus Vapaa-aikapalvelut
Keskustan kävely-ympäristön kehittäminen Laaditaan Nokian keskustan kävelyn edistämisstrategia ja kehittämissuunnitelma.	- Matkakeskushankkeen suunnitteluun ja kaavoitukseen kytkeytyen. - Keskustan valaistuksen yleissuunnitelma.	2023–2024	Kaavoitus Infrapalvelut Elinkeinopalvelut
Inventointi, esteettömyys ja suojatiet Inventoidaan Nokian keskustan ja kylien kävely-ympäristöjen nykytila turvallisuuden ja esteettömyyden kannalta. Määritellään erikois- ja perustason alueet Nokialla. Auditoidaan suojatiet ja laaditaan tyyppikuvat (reunakivet, liikennemerkkit, materiaalit, mitoitus, esteettömyys uuden tieliikennelain mahdollistavat ratkaisut).	- Kävelyn ydinalueiden esteettömyyskarttoitus. - Suojatieauditointi ja tyyppikuvat. - Kohteiden toteutus tämän jälkeen alueittain.	2023–2030	Infrapalvelut

Sujuvat matkaketjut

Toimenpide	Tarkennus/tulos	Ajankohta	Vastuu
Rautatieaseman liityntäyhteydet Toteutetaan Nokian rautatieasemalle laadukas pyöräpysäköintiratkaisu osana matkakeskushanketta. Parannetaan matkakeskukseen johtavia pääreittejä.	Reittien kehittäminen pääverkon laatutason mukaisesti.	2022–2023 suunnittelu 2023–2024 toteutus	Infrapalvelut Kaavoitus
Pyöräpysäköinnin kehittäminen Laaditaan keskustan ja koulujen pyöräpysäköinnin parantamissuunnitelmat ja käytetään telinemaleina laadukkaita runkolukituksen mahdollistavia telineitä. Pyöräpysäköinnin kehittäminen keskeisillä bussipysäkeillä. Pyöräpysäköinnin huomioiminen myös rakennusjärjestyksessä sekä kaavoituksessa.	- Nokian joukkoliikenneselvityksen pysäkkikohteet (2021) - Keskustan ja koulujen pyöräpysäköinnin parantaminen.	2022– (jatkuva työ)	Infrapalvelut
Kaupunkipyörät ja sähköpotkulaudat Arvioidaan kaupunkipyöräjärjestelmän kehittämiseen tai sähköpotkulautoihin liittyviä tarpeita mm. matkailunäkökulmasta. Tehdään yhteistyötä sähköpotkulautoja tarjoavien yritysten kanssa.	Kytkeytyy rantareittien kehittämisen kokonaisuuteen sekä pyörämatkailun kehittämisen kokonaisuuteen.	Jatkuva työ	Vapaa-aikapalvelut Elinkeinopalvelut

Pyöräliikenteen pääverkon palvelutason parantaminen

Toimenpide	Tarkennus/tulos	Ajankohta	Vastuu
Liikenteen rauhoittaminen ja risteysjärjestelyt Laaditaan ohjelma asuinalueiden liikenteen rauhoittamisesta, jotta nopeusrajoitus ja liikenneympäristö tukevat turvallista ajoratapyöräilyä. Arvioidaan tonttikaduilla, onko pyöräliikenne siirrettävissä erilliseltä pyörätieltä ajoradalle. Määritetään yhdenmukaiset väistämisperiaatteet pyöräliikenteen pääverkon risteyksissä liikenneturvallisuuden parantamiseksi.	• Periaatteiden määrittely liikenneturvallisuus-suunnitelman päivityksen yhteydessä. • Kohteiden toteutus tämän jälkeen alueittain.	2022–2030	Infrapalvelut
Pääreittien inventointi Inventoidaan pääverkon nykytila (kunto, risteysjärjestelyt) ja tunnistetaan kohteet, joissa on ensisijainen laadunparannustarve.	• Pyöräteiden inventointi ja uudelleen-päällystysohjelma.	2023–2024	Infrapalvelut
Pääreittien parantamishjelma Laaditaan ohjelma pääverkon parantamiskohteista vuosittain katusaneerausohjelmat huomioiden ja haetaan aktiivisesti investointitukia infrastruktuurin parantamiseen. Auditoidaan pyöräliikennettä koskevat suunnitelmat, että ne noudattavat Pyöräliikenteen suunnitteluohjetta (Väylävirasto 2020).	• Pääreittien parantamishjelma.	2024–2040	Infrapalvelut
Työmaajärjestelyt Kävelyn ja pyöräilyn huomioiminen työmaajärjestelyissä (ohjeistus ja viestintä).	• Työmaajärjestelyitä koskeva ohjeistus ja viestintä.	Jatkuva työ	Infrapalvelut ELY-keskus
Kunnossapito/talvihoito Lisätään kaikki pääverkon (pää- ja aluereitit) korkeimpaan kunnossapitoluokkaan. Kehitetään talvihoidon prosessia, jotta varmistetaan eri tien- ja kadunpitäjien talvihoidon laadun yhdenmukaisuus sekä talvihoidon oikea-aikaisuus (esim. pyörätien tai ajoradan aerausjärjestys).	• Pääverkon huomioiminen talvihoitourakoissa. • Talvihoidon prosessin kehittäminen.	Jatkuva työ	Infrapalvelut ELY-keskus

Asenteet ja tottumukset

Toimenpide	Tarkennus/tulos	Ajankohta	Vastuu
Määrätietoinen edistämistyö Hyväksytään edistämishjelma poliittisesti ja tiedotetaan sen valmistumisesta. Lisätään kaupungin henkilöresursseja kävelyn ja pyöräilyn edistämistyölle ja liikkumisen ohjaukselle. Osallistutaan aktiivisesti seudullisen käpy-ryhmän toimintaan ja perustetaan Nokialle oma työryhmä edistämishjelman seurannalle.	• Hyväksytty edistämishjelma • Tiedote • Työryhmän perustaminen ja sen tehtävien tarkentaminen	2022	Infrapalvelut (poikkihallinnollinen yhteistyö)
Resursoitu edistämistyö: Lisätään kaupungin henkilöresursseja kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi ja liikkumisen ohjaukseen. Sisällytetään talousarvioon pyöräliikenteen ja kävelyn edistämiseksi oma rahoitusosuus.	• Käytetään myös muita rahoituskanavia (mm. Traficomien valtionavustus)	2023–2040	Kaupunkikehitys- palvelut
Aktiivinen viestintä Tiedotetaan kävelyn ja pyöräilyn edistämistyöstä aktiivisesti ja toteutetaan kunnan internet-sivustolle omat sivustonsa kävelylle ja pyöräliikenteelle reittikarttoineen sekä arkipyöräilyn että pyörämatkailun osalta. Tehdään yhteistyötä seudun kanssa kävelyyn ja pyöräilyyn liittyvässä viestinnässä.	• Päivitetyt kävelyn ja pyöräilyn internet-sivut • Viestinnän jatkuvuus esim. vuosittaisten valtakunnallisten teemaviikkojen ja –päivien kautta.	2023–2040	Kaupunkikehitys- palvelut, viestintä
Suunnitelmallinen liikkumisen ohjaus Toteutetaan liikkumisen ohjausta omina hankkeina, osana SeutuLiike-yhteistyötä sekä yhteishankkeina.	• Kaupungin henkilöstön liikkumissuunnitelma (mm. työsuhteiden polkupyörä, kaupungin yksikköjen sähköpyörät työpäivän aikaiseen liikkumiseen).	2022–2040	Kaupunkikehitys- palvelut Henkilöstöpalvelut Sivistyspalvelut

Yhdyskuntarakenne ja palveluverkot

Toimenpide	Tarkennus/tulos	Ajankohta	Vastuu
Kävely ja pyöräliikenne kaavoissa Kaavoituksen tavoitteeksi otetaan kävelyn ja pyöräliikenteen edistäminen. Kaavoissa arvioidaan vaikutukset kävelyyn ja pyöräliikenteeseen ja huomioidaan palvelukohteiden saavutettavuus kävellen ja pyörällä.		2022–2040	Kaavoitus
Rakennusjärjestyksen päivittäminen kävelyn ja pyöräilyn edistämisen kannalta Otetaan pyöräliikenteen tavoiteverkko ja kävelyalueet lähtökohdaksi kaikilla kaavatasoilla ja liikennesuunnittelussa. Varmistetaan asemakaavoissa pyöräliikenteen tavoiteverkon ja kävelyalueiden laadukkaan toteutumisen mukainen tilantarve (poikkileikkaus, risteykset ja näkemät). Sisällytetään kaavamääräyksiin ja rakennusjärjestykseen pyöräpysäköintinormi. Otetaan käyttöön auditointimenettely laadukkaiden järjestelyjen varmistamiseksi.	- Päivitetty rakennusjärjestys - Nokian kaupungin pyöräpysäköintinormi	2023	Kaavoitus Rakennusvalvonta
Vapaa-ajan pyöräily ja pyörämatkailu Osallistutaan aktiivisesti pyörämatkailun kehittämiseen seudulla ja laaditaan selvitys pyörämatkailun edistämisestä.	- Selvitys pyörämatkailusta - Osallistuminen PyhäNäsi-reittien ylläpitoon ja kehittämiseen	2024– (jatkuva työ)	Elinkeinopalvelut Vapaa-aikapalvelut Viestintä Alueen yritykset

Seuranta ja toimenpideohjelman jalkautus

Kävelyn ja pyöräilyn ohjelman toteutusta seurataan Nokian kaupungin viisaan liikkumisen työryhmässä. Esitetään että Nokian kaupungin viisaan liikkumisen työryhmän kokoonpanoa täydennetään kaavoituksen, viestinnän ja elinkeinopalveluiden edustajilla.

Työryhmän tehtävänä on seurata toimenpideohjelman toteutumista, koordinoita viestintää ja edistää hankkeiden käynnistymistä eri rahoituskanavia hyödyntäen.

Työryhmä voi käyttää toimenpideohjelman seuraamisen esim. seuraavia mittareita (tarkentuvat jatkossa):

- Vuosittaiset laskennat pääverkolla
- asukastyytyväisyys (esim. valtuustokausittain)
- liityntäpysäköinnin määrän ja käyttöasteen seuranta
- uusien tai laatutasoltaan parannettujen väyläkilometrien määrä
- uusien tai laatutasoltaan parannettujen pyöräpysäköintipaikkojen määrä
- kunnossapidon kustannukset.

Viisaan liikkumisen työryhmä (nykyinen)

- Infrapalvelut
- Sivistyspalvelut
- Vapaa-aikapalvelut
- Vammaisneuvosto
- Vanhusneuvosto
- Nuorisovaltuusto
- Poliisi

Täydennys

- Kaavoitus
- Viestintä
- Elinkeinopalvelut